

Høgskulen på Vestlandet

Masteroppgave i læring og undervisning - MAS3-307

MAS3-307-O-2021-VÅR-FLOWassign

Predefinert informasjon

Startdato:	30-04-2021 09:00	Termin:	2021 VÅR
Sluttdato:	14-05-2021 14:00	Vurderingsform:	Norsk 6-trinns skala (A-F)
Eksamensform:	Masteroppgave	Studiepoeng:	45
Flowkode:	203 MAS3-307 1 O 2021 VÅR		
Intern sensor:	(Anonymisert)		

Deltaker

Navn:	Johannes Fredheim Finstad
Kandidatnr.:	212
HVL-id:	111130@hvl.no

Informasjon fra deltaker

Antall ord *:	18687
----------------------	-------

Egenerklæring *: Ja

Jeg bekrefter at jeg har ja registrert oppgavetittelen på norsk og engelsk i StudentWeb og vet at denne vil stå på vitnemålet mitt *:

Jeg godkjenner avtalen om publisering av masteroppgaven min *

Ja

Er masteroppgaven skrevet som del av et større forskningsprosjekt ved HVL? *

Nei

Er masteroppgaven skrevet ved bedrift/virksomhet i næringsliv eller offentlig sektor? *

Nei

MASTEROPPGÅVE

Talemålsavvik i nynorsktekstar på niande trinn

Dialect deviations in Nynorsk in 9th grade

Johannes Fredheim Finstad

Masteroppgåve i læring og undervisning
Institutt for pedagogikk, religion og samfunnsfag

27.05.2021

Samandrag

Denne mastergradstudien har som mål å avdekkja om private skriftpraksisar elevar nyttar kan påverka deira standardskriftspråk. Studien fokuserer i hovudsak på moglegheiter for påverknadar frå sosiale medium, og la til grunn at mykje av skivinga ein finn på sosiale medium kan kategoriserast som talemålsnær. Studien nyttar eit tverrsnittdesign, med ein blanding av kvantitativ elevtekstanalyse, og spørjegransking. Studien hadde 16 respondentar frå 9. trinn ved ein skule i Indre Sogn, med nynorsk som hovudmål. Desse svara ut eit spørjeskjema om språkvanar i sosiale medium, samt samtykkja til analyse av førre tentamenstekstar dei hadde gjennomført. Spørjegranskinga synte fleirtalet av respondentane føretrakk å skriva dialekt i sosiale medium, og at over halvparten av dei opplevde å få skrivefeil som likna dialektord, når dei skriv i skulesamanhengar. I elevtekstanalysen vart i alt 19129 ord analysert, og det vart avdekt 490 avvik, noko som tilseier 2,5 avvik per 100 ord. 52 prosent av alle avdekte avvik var talemålsnære, noko som gav 1,3 talemålsnære avvik per 100 ord. Elevtekstanalysen avdekte i tillegg ein del avvik med særskriving, dobbel konsonant og og/å.

Abstract

This master thesis focuses on the question if the usage of dialect or informal styles of writing, mainly in social media, can influence upper secondary pupils spelling and grammar. The study focuses on that the majority of the writing pupils do in their private life takes place in channels where correct spelling is not required. This study also focuses on the pupils' dialect, which is one that differs from standardized Norwegian in several ways. One of the questions this thesis seeks to answer is if the pupils use a written form of dialect when writing in their private life, and if that can in any way affect their standardized written Norwegian skills. The study has 16 respondents from the ninth grade in the Indre Sogn region of Norway. The survey showed that the majority of the respondents preferred a dialect style of writing on social media, the majority also reported that their teacher would find spelling errors that reminded of written dialect in their texts at school. The thesis also did an analysis of 16 written texts by the respondents, containing a material of 19129 words. 490 spelling errors were uncovered in the respondents text during this analysis, which is 2,5 spelling errors per 100 words. 1,3 spelling errors were again linked to the pupils' dialect per 100 words. The analysis also uncovered a great deal of spelling errors regarding hyphenation, double consonant and the og/å-rule. The study could not verify if the use of written dialect in social media could have a direct link to the number of spelling errors linked to the pupils' dialect.

Forord og takk

I 2018 leverte eg bacheloroppgåva mi som tok føre seg elevars bruk av sosiale medium, og i kva grad dette kunne påverka skriftspråket deira negativt. Den gong gjennomførte eg ei spørjegransking frå 8. til 10. trinn samt at eg hadde to lærarintervju med norsklærarar. Det oppgåva konkluderte med var at sosiale medium i liten grad påverka elevars normerte skriving på skulen. Oppgåva konkluderte på bakgrunn av lærarintervjua, der lærarane sa dei kjende til problemet, og at dei aktivt jobba med dette på ungdomstrinnet. Eg følte likevel på den tida at eg burde ha gjort eit større prosjekt knytt til elevars private skriftpraksisar, og i kva grad desse kan påverka standardskrivinga til elevane. Då eg byrja på masterstudiar hausten 2019 var eg difor ikkje i tvil om kva tema eg ynskte å skriva innanfor.

Eg ynskjer å retta ei stor takk til rettleiarane mine, Jorunn Simonsen Thingnes og Øystein Vangsnes, for all hjelpa eg har motteke med gode, konstruktive tilbakemeldingar, gode samtalar kring prosjektet, innspel og litteraturtips. Eg ynskjer òg å takka lærarane ved skulen eg gjorde innsamlinga av datamaterialet ved, og respondentane og føresette for deltaking i studien. Takk til vener og familie, for god stønad undervegs i denne tida. Takk til kollegaane ved Hafslo barne- og ungdomsskule, særleg min nære kollega Eva Cathrine Loen, for tilrettelegging og forståing gjennom studiet.

Alt i alt, tusen takk!

Johannes

25.05.2021

Hafslo

Innhald

1.0 Introduksjon	1
1.1 Problemstilling	2
1.2 Avgrensingar	3
1.3 Omgrepsavklaring	3
1.3.1 Avvik	3
2.0 Teoretisk bakgrunn for prosjektet	4
2.1 Skrivning	4
2.2 Nynorsk	5
2.2.1 Normert skrivning på nynorsk	5
2.2.2 Åtte prinsipp for normering	5
2.3 Sosiale medium	6
2.3.1 Skrivning i sosiale medium	6
2.4 Talemål	7
2.4.1 Målføra i Noreg	7
2.4.2 Indresognsmålet	8
2.4.3 Dialektnivellering	8
2.5 Tidlegare forskning	9
2.5.1 Wiggen	9
2.5.2 Bjørhusdal & Juuhl	9
2.5.3 Eiksund	10
2.5.4 Røhme	10
2.5.5 Vangsnes & Røyneland	11
2.5.6 Internasjonale studiar	11
3.0 Metodiske val og grunngjevingar	13
3.1 Samfunnsvitskapleg forskning	13
3.2 Forskingsdesign	13
3.3 Populasjonen	14
3.3.1 Geografisk avgrensing	15
3.3.2 Ungdomssteget	15
3.4 Spørjegransking	15
3.5 Elevtekstane	18
3.6 Kategoriar av rettskrivingsavvik	19

3.8 Reliabilitet og validitet	22
3.9 Analyse av datamaterialet	23
4.0 Resultat og analyse av innsamla datamaterial	24
4.1 Resultat frå spørjegransking	24
4.1.1 Bruk av sosiale medium	24
4.1.2 Kva sosiale medium respondentane nyttar og kvifor	24
4.1.3 Kor ofte respondentane les og skriv på sosiale medium, og nyttar sosiale medium	26
4.1.4 Språket i sosiale medium	28
4.1.5 Skrivning på skulen versus skrivning i sosiale medium	30
4.1.6 Skriveoppgåve	31
4.2 Elevtekstanalyse	32
4.2.1 Resultat frå elevtekstanalyse	32
4.2.2 Avvikskategoriar med tal på avvik	33
4.2.3 Tal på avvik fordelt over alle kategoriar	34
4.2.4 Tal på avvik innan dei fire kategoriane	35
4.2.5 Bokmålssamanfall	37
4.3 Samanlikning av resultat	39
4.3.1 Svar frå spørjegransking	39
4.3.2 Skriveoppgåve opp mot avvik i elevtekstar	40
4.3.3 Kontroll på skrivekontekstar?	40
4.3.4 Kjønn	41
5.0 Drøfting	42
5.1 Drøfting av resultata	42
5.2 Kan sosiale medium påverka elevars skrivning, og i så fall korleis?	45
5.3 Andre avvik	46
5.4 Bokmålssamanfall	46
5.5 Auke i motivasjon	48
5.6 Drøfting av metode	48
6.0 Konklusjon	51
6.1 Implikasjonar	52
6.2 Vidare forskning	52
Litteraturliste	54
Vedlegg	57

Vedlegg nr. 1	57
Vedlegg nr. 2: Samtykkjeerklæring	59
Vedlegg nr. 3: Spørsmål til spørjegransking.....	61
Vedlegg nr. 4: Exceldokument med resultat frå elevtekstanalysen	62
Vedlegg nr. 5: Spørsmål om kjønn i spørjeskjema	63
Vedlegg nr. 6: Spørsmål om alder i spørjegransking.....	64
Vedlegg nr. 7: Spørsmål om målform i spørjeskjema	65
Vedlegg nr. 8: Spørsmål om bruk av sosiale medium i spørjeskjema.....	66
Vedlegg nr. 9: Spørsmål om grunngjeving for val av dialekt på sosiale medium	67
Vedlegg nr. 10: Spørsmål om kvifor dialekt er føretrekt	68
Vedlegg nr. 11: Tal på ord per elevtekst	69

Diagram

Diagram 1: Kva sosiale medium brukar du?	24
Diagram 2: Kva andre sosiale medium brukar du?	25
Diagram 3: Kan du kort forklara kvifor du føretrekk det sosiale mediumet du nyttar mest?	25
Diagram 4: Kor ofte nyttar du sosiale medium?	26
Diagram 5: Kor ofte les du på sosiale medium?	26
Diagram 6: Kor ofte skriv du på sosiale medium?	27
Diagram 7: Dersom du nyttar sosiale medium fleire gonger om dagen: kor mange timar for dagen nyttar du sosiale medium?	27
Diagram 8: Når du les på sosiale medium, kva språk består tekstane av?	28
Diagram 9: Når du skriv på sosiale medium; skriv du på dialekt, nynorsk eller bokmål?.....	28
Diagram 10: Kva føretrekk du å skriva?	29
Diagram 11: Dersom du skriv på dialekt i sosiale medium, klarar du å skilje mellom å skriva dialekt i sosiale medium, og å skriva nynorsk/bokmål i skuletekstar?.....	30
Diagram 12: Når du skriv på skulen, får du kommentarar frå læraren om skrivefeil som liknar dialektord?	30
Diagram 13: Dersom du skulle sendt ei melding til ein ven der du skulle be vedkomande med på kino: Korleis hadde du skrive den meldinga?	31
Diagram 14: Avvika fordelt på fire kategoriar.....	34
Diagram 15: Fonografiske unøyaktige avvik	35
Diagram 16: Fonografisk nøyaktige avvik og talemålsavvik.....	35
Diagram 17: Morfemavvik	36
Diagram 18: Tillegg	37
Diagram 19: Fem hovudkategoriar + bokmålssamanfall	37
Diagram 20: Avvik fordelt på kjønn	38
Diagram 21: Bokmålssamanfall mellom kjønna.....	38
Diagram 22: Fonografisk nøyaktige avvik og talemålsavvik - kjønn	39

Tabellar

Tabell 1: Rettskrivingsavvika og kategoriane.....	22
Tabell 2: Tal på alle rettskrivingsavvik	34

1.0 Introduksjon

Ein rapport frå Medietilsynet (2020, s. 13, 14, 9) syner at 90 prosent av born og unge mellom 9-18 år nyttar ei eller anna form for sosiale medium. YouTube er det mest populære, deretter Snapchat, TikTok og Instagram og Facebook. Grunnane borna og dei unge gjev for å nytta sosiale medium er at dei held kontakt med vener, møter likesinna, samt deler ting som er viktige for dei (Ibid.: s. 14). Youtube vert til dømes nytta av i alt 95 prosent av norske ungdomar, noko som syner oss utbreidd bruk av sosiale medium er vorte blant ungdom. Sosiale medium er med andre ord godt utbreidd blant ungdom, og dermed viktige verkøy for borns sosiale liv. Difor kan ein spørja om korleis dei skriv på sosiale medium. Rotevatn (2014) gjennomførte ein mastergradstudie der ho såg på ungdomars språkbruk på sosiale medium, og kalla digitale medium ein ryggrad i ungdomars sosiale liv. I studien sin fann ho at 76,7 prosent skriv dialekt på Facebook fordi "det er slik eg snakkar", og at det er storbrukarane av sosiale medium som nyttar *snakkeskriving* mest. Rotevatn (2014) hevdar det er fråværet av ein redaktør som bidreg til denne uformelle skrivestilen (Ibid.).

I ein artikkel i Aftenposten (2014) vart nokre ungdomar intervjuet som fortalde dei skriv omtrent berre dialekt, sidan dette er kjappare, og sidan alle andre gjer det. Desse elevane meinte og at bruk av dialekt i private samanhengar ikkje gav dei dårlegare rettskrivingsferdigheiter (Ibid.). I ein annan artikkel frå Framtida (2014) seier ei gruppe elevar at det opplevst som "falskt" å skriva normert - bokmål eller nynorsk - til vener, og at dei difor nytta dialekt. Desse elevane innrømte derimot at det sneik seg inn dialektord i skuletekstane deira (Ibid.). Løstegaard Olsen (2018) hevdar i sin artikkel frå tidsskriftet *Psykologi i kommunen* at ungdomar sjølv ikkje tykkjer det er vanskeleg å skilja mellom formelle og uformelle skrivesituasjonar, men ho meiner likevel meir gransking lyt føretakast.

At det å skriva normert vert opplevd som "falskt", treng ikkje berre å gjelda for elevar på sosiale medium. Den skotske forfattaren Irvine Welsh, som har skriva fleire bøker på si Edinburgh Scots dialekt grunngeve valet om å skriva talemålnært slik i ei av bøkene sine: *That is more like how I sound in my heid. Sometimes. Mair like. Why the fuck be the same as every other cunt?* (Welsh, 2012, s. 423). Om me ser dette i lys av funna til Rotevatn (2014), samt diverse intervju med elevar, kan me kjenna att den same grunngevinga, at det er den mest naturlege måten å skriva på. Dette syner oss at talemålnær skriving ikkje er eit særnorsk fenomen, og det treng heller ikkje vera eit fenomen me berre møter på sosiale medium.

Føremålet med studien min er å forsøkja å gje eit klårt svar på om born og ungdom kan la seg påverka av skriving i sosiale medium. Studien vil nytta spørjeskjema for å gje eit djupare innblikk i skrivevanane

elevar har i sosiale medium, samt elevtekstanalyse for å sjå etter rettskrivingsavvik som kan tenkjast å stamma frå skrivestilar i sosiale medium. Det vert skrive og forska mykje på unges liv på sosiale medium som fokuserer på kva fallgroper eller kva dei kan få ut av sosiale medium. Skrivestudiar som konkret undersøker sosiale medium er derimot meir uvanlege, men kan likevel vera viktige å gjennomføra då ein stor del av kommunikasjonen unge i dag gjer er via eit eller anna form for sosialt medium. Rettskrivingsstudiar er relevante å gjennomføra særleg med tanke på skriving som ein grunnleggjande ferdigheit.

Talemålet denne studien tek utgangspunkt i er det indresognsmålet ein finn i kommunane Luster, Årdal og Lærdal (Ølmheim, 1983). Indresognsmålet skil seg frå standardskriftspråket nynorsk på fleire område, og dette vil verta forklart grundigare i kapittel 2.7.2 i teoridelen av denne studien. Føremålet med å ta utgangspunkt i eit talemål som skil seg frå standardskriftspråket er at tidlegare studiar syner at dess meir eit talemål skil seg frå standardskriftspråket, dess større er sannsynet for at brukarane av dette talemålet nyttar meir talemålsnære praksisar når dei skriv i private kontekstar som til dømes sosiale medium (Vangsnes, 2019, s. 105). Brukarar av indresognsmålet kan dermed i større grad nytta talemålsnære skriftpraksisar i private samanhengar, og på grunn av dette kan påverknaden frå private skriftpraksisar verta større enn hjå elevar frå andre delar av landet.

1.1 Problemstilling

Problemstillinga for denne studien har vore:

I kva grad kan private skriftpraksisar påverka elevanes standardiserte skriftspråk?

Private skriftpraksisar er skriftpraksisar elevar nyttar utanom den standardiserte skrivinga elevane gjer på skulen. Dei private skriftpraksisane vert då det tekstmaterialet ein elev produserer på fritida si, når rettskrivingsreglar dei elles møter på skulen, er fråverande. Dei private skriftpraksisane eg ynskjer å undersøka, vert i hovudsak dei ein kan finna på sosiale medium. Dette er fordi ein stor del av kommunikasjonen mellom elevane i dag føregår skriftleg på sosiale medium, er det viktig å sjå på kva språk elevane nyttar på sosiale medium, talemålsnært eller eit standardisert skriftspråk. Dette er fordi at om elevane skriv talemålsnært i sosiale medium, kan dei i løpet av ein dag produsera meir talemålsnære tekstar enn tekstar med eit standardisert skriftspråk. Dette kan føra til at påverknaden frå dei private skriftpraksisane vert såpass stor, at elevane kan ta med seg skrivestilar frå private skriftpraksisar inn i standardiserte skuletekstar.

Denne studien har lite tidlegare forskingsmateriale å samanlikna seg med. Det er i liten grad vorte forska på kva språklege påverknadar norske elevar kan oppleva via bruk av sosiale medium. Studien vil dermed vera datadriven, og heller fokusera meir på å analysa det materialet som vert henta inn i løpet av studien. Det finst derimot fleire studiar som ser på bokmål- og talemålsavvik i elevtekstar som Wiggen (1992), Bjørhusdal og Juuhl (2017), Eiksund (2020) og Røhme (2020). Denne studien vil nytta resultata frå Eiksund (2020), Bjørhusdal og Juuhl (2017), og Røhme (2020) som samanlikningsgrunnlag for dataa som vert henta inn via respondentane til denne studien.

1.2 Avgrensingar

Som nemnd vel eg å avgrensa studien til å undersøka korleis skriftpraksisar kan påverka elevars standardiserte språk. Studien vel òg å sjå på påverknadar som kan koma frå sosiale medium, sidan dette er noko tidlegare studiar syner kan påverka elevanes standardiserte skriftspråk. I tillegg ynskjer eg å avgrensa studien til nynorskelevar, sidan det er lettast for meg å henta inn data frå denne gruppa. Nynorskelevar er òg interessante om ein ser på studien frå Eiksund (2020) der han avdekkjer at påverknaden frå talemålet til elevane aukar frå 6. til 9. trinn. I tillegg kjem denne studien til å finna stad på ungdomstrinnet, til liks med delar av Eiksund sin studie. Med dette teke i betraktning avgrensar dermed studien seg til å undersøka nynorskelevars på ungdomstrinnet sin bruk av sosiale medium, og korleis dette kan påverka deira standardiserte skriftspråk.

1.3 Omgrepsavklaring

Dei fire hovudomgrepa med mest tyngd i dette prosjektet er: avvik, skriving, normering og talemål. Omgrepa skriving, normering og talemål vert definert og forklart i kap. 2.1, 2.2.1 og 2.4 i teorikapitlet.

1.3.1 Avvik

I denne studien vil særleg omgrepet som avvik vera særleg viktig. Eit avvik kan definerast som ein metafor som ikkje kjem dit det skal eller mistar retninga, og ikkje når målet (Hovland, 2004, s. 6). Avvik i dette prosjektet vil dermed syna til det som er populært kalla *skrivefeil* i kva som helst slags form. Grunnen til at eg vel å nytta denne termen i staden for skrivefeil er fordi i og med at studien har som mål å avdekkje ord som avvik frå nynorsknorma, og fokuserer på private skriftpraksisar elevane har, opplever eg det som meir presist å nytta termen avvik, då skrivinga ein gjer i sosiale medium teknisk sett ikkje er "feil". Dei orda som fell under kategorien avvik i studien vil vera ord som avviker frå stavinga hjå normeringa Språkrådet gjorde etter rettskrivingsreforma 2012.

2.0 Teoretisk bakgrunn for prosjektet

Dette kapitelet vil syna til teorigrunnlaget for masterstudien. Her vil det verta presentert teori kring skrivning og rettskriving i skulen, nynorsk, normeringsprinsipp for nynorsk, talemål og sosiale medium. I tillegg vil kapitelet gå gjennom tidlegare forskingsprosjekt som studien baserer seg på.

2.1 Skrivning

Skriving kan definerast som ei handling der målet er å kommunisera forståeleg og hensiktsmessig med andre (Kvithyld, Kringstad & Melby, 2014, s. 10). Dette føreset kognitive ferdigheiter som å strukturera og utvikla tankane sine (Ibid.: s. 11). Evensen (2010, s.14) definerer skrivekompetanse som ein elevs dyktigheit til å nytta ortografi, teiknsetjing, ordforråd, grammatikk og tekststruktur på ein kulturelt akseptert måte.

Aristoteles hevda at grunnlaget for godt språk var korrektheit (Aristoteles, 2006, s. 219). Språket i den klassiske retorikken skulle vera korrekt, klart, føremålstenleg og levande. Om ein meistra dette, ville det styrka avsendarens etos (Skjelten, 2013, s. 243).

Skjelten (2013) skriv at dess dårlegare rettskriving ein tekst har, dess større truverd får skrivaren. Tekstar lyt fylla visse krav for at ein lesar skal sjå på dei som lesverdige. Innhaldet, fakta og argumentasjon er sentrale sider kring dette, men òg rettskriving. Rettskrivingsfeil kan verka forstyrrande for lesaren av teksten, og dette kan igjen gjera lesinga av teksten mindre effektiv. Det kan bidra til å fjerna fokus frå hovudføremålet til skrivaren, og ta merksemda til lesaren (Ibid.: s. 244).

I kva grad rettskriving har vore fokusert på i norsk skule, har endra seg over tid. I *Mønsterplan for grunnskolen* frå 1974 vert det lagt vekt på at krava til korrekt språkbruk laut få stor vekt, men desse formelle krava måtte likevel ikkje øydeleggja elevanes skrivarglede (Kyrkje- og undervisningsdepartementet, 1974, s. 107). I den nye læreplanen for norsk står det at elevane etter 10. trinn skal kunne "skrive tekster med funksjonell tekstbinding og riktig teiknsetting og mestre rettskriving på hovudmål og sidemål" (Kunnskapsdepartementet, 2019). I gjeldande læreplan står det at elevane etter 10. trinn skal kunne "uttrykke seg med eit variert ordforråd og meistra formverk, ortografi og tekstbinding" (Kunnskapsdepartementet, 2013).

Skjelbred (2014) skildrar tre historiske og notidige tilnærmingar til skriveopplæring i skulen. At skrivninga lyt opplevast som autentisk ved at teksten eleven produserer har eit klårt budskap og ein klår mottakar er den første tilnærminga. Skrivninga lyt ha ein funksjon, og eleven lyt vita kva teksten hen produserer skal nyttast til (Skjelbred, 2014, s. 20). Denne tilnærminga vektlegg kommunikativ skrivning, og handling

gjennom tekst. Ei anna tilnærming har vore at ein lærer å skriva gjennom å studera korleis andre skriv, og etterliknar dette. Dette har vorte sett på som eit til dels gamaldags syn på skriveopplæring, men er likevel aktuelt i dag då ein syner til at god skriveopplæring lyt knytast til lesing og arbeid med skrivemønster. Dette gjer ein for å bevisstgjera elevane om kva grep gode skrivarar tek. Proessorientert skriving er ei tilnærming som vektlegg sjølv skriveprosessen. I denne tilnærminga vert skrivinga delt opp i fleire fasar som: idémlydring, førsteutkast, respons frå medelevar og lærarar, korrektur og publisering. Ved bruk av denne tilnærminga rettleiar ein, og legg til rette for skriveprosessen for elevane medan skrivinga finn stad (Ibid.: s. 20-21).

2.2 Nynorsk

Grunnlaget for det nynorske språket vart lagt på 1800-talet av Ivar Aasen, og er basert på talemål kringom Noreg, halde opp mot norrønt samt dansk og svensk skrifttradisjon (Språkrådet, 2015, s. 11). Landsmålet, tidlegare namn på nynorsk, fekk si første offisielle rettskriving i 1901. Sidan har det vore fleire store rettskrivingsreformer i 1917, 1938 og i 1959. Den siste reforma kom i 2012 og er per i dag gjeldande for normert nynorsk (Ibid.: s. 11).

2.2.1 Normert skriving på nynorsk

Normer eksisterer i alle former for språk, sjølv om dei i talemål ikkje er eksplisitt uttrykt. Dei offisielle normene for språk i Noreg gjeld skriftleg bokmål og nynorsk. Ein av grunnane for å normera rettskriving og bøyning er at skriftspråket skal ha ein lett attkjenneleg identitet som regulerer skrivemåte, og bøyning av ord. Normene for nynorsk vart fastsette i 2012, og retningslinjene for normene er forankra i Stortinget. I Noreg har Språkrådet fullmakt til å utføra normeringsvedtak (Språkrådet, 2015).

2.2.2 Åtte prinsipp for normering

Nynorsk skal ifølgje Språkrådet normerast etter åtte prinsipp, og desse tilsvarer i stor grad normeringsprinsippa for bokmål, men har ei anna vektlegging (Språkrådet, 2015, s. 11).

Sjølvstendepriinsippet syner til at nynorsken skal normerast på sjølvstendig grunn, og normalt ikkje påverkast av skriftspråket bokmål. Likevel skal ein ikkje innføra nye skilnadar mellom målformene, og målformene skal følgja kvarandre så lenge det ikkje bryt med rettskrivinga i målformene.

Stabilitetspriinsippet tyder at rettskrivinga etter 2012 ikkje skal endrast vesentleg, men berre ha mindre justeringar. Ord og uttrykk som tidlegare ikkje har vore normert kan normerast. Einskildord kan normerast for å få betre samsvar mellom norm og språkbruk. *Brukspriinsippet* går ut på at sjølv om grunnlaget for normering av nynorsk skriftspråk er språket som det ser ut, kan ein ta inn nye former for norma om dei er mykje nytta i skrift, og gjer norma enklare. Bakgrunnen for *stramleikspriinsippet* er at

rettskrivinga av 2012 vart vedteken som eit uttrykk for passande stramleik. Dette tyder at normerte einskildord som får ei ny form i rettskrivinga, likevel skal ha den gamle forma verta ståande ei tid. Dette vert gjort for å ikkje bryta med stabilitetsprinsippet. *Enkelheitsprinsippet* tyder at ei ny rettskriving skal vera enkel å nytta. Dette vil seia at ein tek vare på spontan skriveskikk, bygd på innarbeidd praksis. Samstundes skal rettskrivinga vera systematisk slik at det er mogleg å resonnera seg fram om ein møter noko ukjend. *Talemålsprinsippet* er at om norma er stramma inn på punkt med talemålsvariasjon, lyt forma med best talemålsgrunnlag verta ståande. Talemålsgrunnlag vil seia at forma treng høg frekvens, generell utbreiing og utbreiing i kjerneområda for nynorsk. *Tradisjonsprinsippet* er for å føra vidare former som har ein etablert plass i den norske skriftspråkstradisjonen. Innstrammingar av norma bør difor ikkje ta ut former som har vorte mykje nytta etter 1959. *Ordtilfangsprinsippet* handlar ikkje om normering, men at skuleordlister og skuleordbøker nyttar ordtilfanget i nynorsk på ein måte som syner vanleg bruk over tid (Språkrådet, 2015, s. 12-13).

2.3 Sosiale medium

Sosiale medium kan ifølgje Manning (2014, s. 1158) definerast som eit medium som tillèt interaktiv deltaking frå den som nyttar det. Hovudskilnaden frå tradisjonelle medium er at brukaren av sosiale medium lyt delta sjølv i innhaldsskapinga. Sosiale medium vert ofte tenkt på som nettsider der ein kan koma i kontakt med vener, familie eller likesinna. Spekteret innanfor sosiale medium er likevel større enn dette og omfattar: e-post, teksting via telefon, sosiale nettverksider, dating-appar, bloggar og spel (Ibid.: s. 1160). Sosiale medium vert dermed nytta til å halda kontakt og oppretta kontakt mellom individ, deling av idear, jobbfunksjonar, bygging av identitet og underhaldning (Ibid.: s. 1161).

2.3.1 Skrivning i sosiale medium

Tradisjonelle skriftpraksisar vert sett på som asynkron språkbruk, det vil seia at det tek tid mellom produksjon og mottaking. Synkron språkbruk vil seia at produksjon og mottaking skjer samstundes (Vangsnes, 2019, s. 103). Evjen (2011, s. 105) definerer synkron språkbruk ved at den er meir uformell, prega av slang og banning, og ikkje normrett med dialektale innslag. Asynkron språkbruk vert definert som meir formell, med fokus på teiknsetjing og normer.

Rotevatn (2014) nyttar termen *snakkeskriving* for å skildra kommunikasjonen me nyttar i sosiale medium (Rotevatn, 2014). Denne snakkeskrivinga meiner Vangsnes (2019, s. 103) det er naturleg ber eit preg av dialekta til skrivarane på sosiale medium sidan, talespråket til mange av språkbrukarane i Noreg er ei form for dialekt.

Vangsnes (2019, s. 95) skriv at bruk av talemålsnære skriftpraksisar har geografiske forskjellar (2019, s. 105). Ifølgje Opinion (2016) svarar 16 prosent av respondentane frå Oslo, 20 prosent av respondentane på Austlandet, 30 prosent av respondentane på Vestlandet, 36 prosent av respondentane frå Midt-Noreg og 45 prosent av respondentane frå Nord-Noreg at dei skriv på dialekt (Opinion, 2016). Ei forklaring på dette hevder Vangsnes (2019, s. 105) kan vera at det eksisterer ei form for standardtalemål med stor utbreiing kring Oslo og byområda på Austlandet.

Bruk av sosiale medium har det òg vorte forska på om kan bidra til å gje elevane meir motivasjon kring skriving og skularbeid. Sabaruddin (2019, s. 41) fann at Facebook kan nyttast for å skapa motivasjon for skrivearbeid i skulen blant elevane. Eit av funna i den studien var at Facebook var særleg godt eigna til grammatiske øvingar, sidan det tillèt raske tilbakemeldingar frå lærarar og medelevar (Ibid.: s. 41). Hsu (2013, s. 425) gjorde ein studie der det vart forska på korleis respondentar med påvist dysleksi reagerte på møtet med digital kommunikasjon. Eit av funna var at desse elevane oppfattar seg sjølve som meir anonyme i sosiale medium, og dette aukar dermed motivasjonen for mengdetrening (Ibid.: s. 429).

2.4 Talemål

Denne studien har som føremål å undersøkje talemålsnær skriving, ofte kalla dialektskriving. Eg vel difor å nytta Røyneland & Mæhlum sin forklaring av ordet dialekt frå 2012 for å definera omgrepet talemål.

Ifølgje Røyneland & Mæhlum (2012) lyt ei dialekt vera eit språkssystem som vert nytta av fleire enn eitt individ. Om ein tenkjer dialekt ut i frå geografiske dimensjonar kan ein teoretisk sett hevda at alle stadar har ei dialekt. Likevel kan ein ofte finna stor språkleg variasjon innanfor same geografiske område. Dette kan skuldast forskjell i aldersgrupper, yrkesgrupper eller liknande sosiale forskjellar. Røyneland & Mæhlum (2012, s. 26) skriv òg at definering av ei gitt dialekt inneber ei språkssystematisk idealisering, og at ein dermed lyt oversjå individuelle avvik.

2.4.1 Målføra i Noreg

Mæhlum og Røyneland (2012, s. 31) deler målføra i Noreg kan delast opp i fire hovudområde: austnorsk, vestnorsk, trøndersk og nordnorsk. Austnorsk vert definert om aust for Langfjella opp til Trøndelag, vestnorsk definert som vest for Langfjella og opp til Nordmøre, Trøndersk vert definert som talemålet i Trøndelag fylke og nordnorsk vert definert som dei tre nordlegaste fylka i Noreg (Ølmheim, 1983, s. 21). For meir informasjon om dialekter i Noreg sjå Mæhlum & Røyneland, kap. 2.

2.4.2 Indresognsmålet

I forklaringa av talemålet i regionen Indre Sogn har eg valt å nytta ei enkel forklaring for å gje oversikt over dei viktigaste talemålstrekka for regionen. Lydane som vert forklart vert framstilt grafisk, og ikkje ved hjelp av fonetisk skrift.

Eit tydeleg målmerke for indresognsmålet er diftongering. Den historisk lange a-en som i dei fleste norske dialekter har fått uttalen [o] og normelt vert skriven med <å> vert difortongert til uttalen [au] i sognemål, og det er vanleg å representera han grafisk som <ao> til dømes *skråning* - *skraoning*. <Æ> framfor g, k, ny, og nk vert [ai], til dømes *egg* - *aigg*, *lenge* - *lainje*. I dette tilfelle er og fleire yngre enkelte stadar i regionen byrja å nytta e-lyden i staden for ai-lyden, til dømes *seng* - *saing*. <Ø> vert til [åy] framfor -kkj, -ng og -ngj, til dømes *hogga* - *håyggja*. Diftongane [ei] og [øy] vert uttalt som [ai] og [åy]. [Au] vert uttala som [eu], til dømes *haust* - *heust* (Ølmheim, 1983, s. 41-42).

Segmentering er når eit langt konsonantfonem vert segmentert til to ulike fonem, til dømes *fjell* vert *fjedl* (Mæhlum & Røynealand, 2012, s. 93). I sognemålet finn me segmentering ved at konsonantfonemet -ll vert segmentert til -dl, til dømes *stall* - *stadl*, *troll* - *trådl* (Ølmheim, 1983, s. 44). Sognemålet nyttar òg differensiering, som er når forskjellen på to lydar vert større (Mæhlum & Røynealand, 2012, s. 93). I sognemålet finn me differensiering ved at til dømes -rn vert differensiert til -dn eller -sl vert differensiert til -tl, som *korn* - *kådn*, *vesle* - *vetle*. Dette gjeld òg i bunden fleirtalsform, til dømes *hestane* - *hestadn* (Ølmheim, 1983, s. 45).

Fonemet -r i ubunden form fleirtal av substantiv og presens verb fell vekk, til dømes *båtar* - *baota*, *kastar* - *kasta*. Infinitiv endar og på -a hjå alle sognemåla, til dømes *å lesa*, *å finna*. Presens form for sterke verb endar med innskotsvokalen -e, til dømes *søv* - *søve*, *les* - *lese* (Ølmheim, 1983, s. 48, 56).

2.4.3 Dialektnivellering

Dialektnivellering, ofte omtala som "dialektutjamning", blant yngre generasjonar er noko som ofte uroar eldre talemålsbrukarar (Mæhlum & Røynealand, 2012, s. 125). Dialektnivellering er ein prosess kring språkleg utjamning, som gjer at språklege, geografiske særtrekk fell vekk (Ibid.: s. 126). Dette skjer i Noreg på eit nasjonalt nivå, og fører til at dei fleste språkbrukarar i Noreg får eit likare talemål enn kva tilfelle var for ein eller to generasjonar sidan. Nivelleringsprosessen kan gå føre seg på fleire språklege nivå som lydverk, bøyingsverk, syntaks og leksikon (Ibid.: s. 127).

Dialektnivellering er teken med som ei mogleg feilkjelde i studien sidan framstillinga av talemålet eg har vist til, er publisert i 1983. Mæhlum & Røynealand (2012, s. 127) poengterer at talemålet eit par

generasjonar tilbake var meir ulikt enn i dag. Dialektnivellering gjer svært sannsynleg at respondentane i studien min nyttar eit meir nivellert, og utjamna, talemål enn det Ølmheim (1983) skildrar. Eg har likevel valt å nytta meg av Ølmheim (1983) sin framstilling i studien min fordi ho på ein god og systematisk måte skildrar dei ulike målføra i Indre Sogn.

Bjørkum (1974, s. 509, 525-538) synte til generasjonsskilnadar i indresognsmålet og forklarte at dette skjedde grunna utbetra og aukande samferdsle i regionen, meir tilflytting og fråflytting. Bjørkum la òg vekt på påverknadar frå normalmålet, bokmål eller nynorsk, som ei kjelde til generasjonsskilnadar. I og med at talemålsbrukararar på bygdene i stor grad vart eksponerte for normalmål via lesing, radio og fjernsyn. Av desse påverka fjernsynet mest. Bjørkum la likevel til at særleg via fjernsynet var mottakaren passiv, og sambandet berre gjekk ein veg. Svært få av dei som var på bygdene i studien hans, nytta normalmål til vanleg (Ibid.)

2.5 Tidlegare forskning

2.5.1 Wiggen

Wiggen utførte i 1992 ei omfattande studie der føremålet var å kasta lys over talemålets rolle for unge menneske si skriftspråklæring. Dette vart òg gjort for å utdjupa fagfeltet kring talemålssamsvar i borns rettskrivingsavvik (Wiggen, 1992, s. 13-14). Metoden han nytta var ein elevtekstanalyse med tekstar henta frå Hedmark og Oppland i 1978-79. Talet på elevtekstar nytta i studien var 1223, spreidd over 941 elevar frå 2. til 9. trinn. Dette vil seia at han nytta fleire elevtekstar frå nokre av respondentane. I alt bestod datamaterialet av 102390 ord (Ibid.: s. 30, 60).

Resultatet av undersøkingane synte at 18,2 prosent av orda i tekstmaterialet var feilskrive. Dette var totalt 26858 enkeltavvik. Talet på samla talemålsavvik var 50 prosent, og talet på bokmålssamanfall hjå nynorskelevar var 9,9 prosent. Hjå nynorskelevar var talet på talemålssamanfall 31,1 prosent (Wiggen, 1992, s. 112, 139, 147, 149).

2.5.2 Bjørhusdal & Juuhl

Bjørhusdal & Juuhl publiserte i 2017 resultatata frå ei undersøking der føremålet var å undersøkje bokmålssamanfall hjå nynorskelevars skuletekstar for å undersøkje om nynorskelevar har andre opplæringsbehov i skriveopplæringa si enn bokmålselevar (Bjørhusdal & Juuhl, 2017, s. 93). Metoden dei nytta i studien var ein elevtekstanalyse der dei kategoriserte og registrerte avvik frå nynorsknorma i elevtekstane (Ibid.: s. 97). Utvalet bestod av 26 nynorskelevar, på seks forskjellige skular. I alt analyserte Bjørhusdal og Juuhl 113 elevtekstar (Ibid.: s. 95).

Dei fann i alt 2198 avvik frå nynorsknorma, med eit gjennomsnitt på 9,8 avvik per 100 ord (Bjørhusdal & Juuhl, 2017, s. 100). 953 av desse avvika fall saman med bokmålsnorma, og gjennomsnittet på bokmålsavvik var på 4,2 avvik per 100 ord (Ibid.: s. 101). Basert på dette konkluderte dei med at ein stor del av avvika i nynorskelevars skuletekstar var bokmålssamanfall. Studien undersøkte ikkje kvifor nynorskelevar hadde så mange bokmålssamanfall, men stilte i staden spørsmål om nynorskelevar får ei for ustabil eksponering og lite innputt på hovudmålet deira (Ibid.: s. 116).

2.5.3 Eiksund

Eiksund (2020) gjennomførte ei undersøking for å auka innsikta i korleis talemålsnær skrivning og bokmålspåverknad prega rettskrivinga til norske elevar. Utvalet i studien bestod av 57 ulike skuletekstar, skrivne av fem forskjellige elevar, ved fem skular. Tre av deltakarane hadde bokmål som hovudmål, og tre av dei nytta nynorsk (Ibid.: s. 27, 34).

Eiksund analyserte tekstar elevane hadde skrive frå 6. trinn til 10. trinn og kategoriserte normavvik etter 2012-normalen (Eiksund, 2020, s. 35). Han innhenta òg lydprøvar frå deltakarane, der han henta ut særtrekk frå talemålet deira, og leita etter spor etter desse orda i tekstane deira. Ved å gjera dette kunne ein kategorisera om normavvika var talemålsnære eller ikkje (Ibid.: s. 36).

Resultatet frå Eiksund si undersøking synte at hovudmålet deltakarane skriv på, kan påverka kva typar normavvik dei har i tekstane sine. Deltakarane med bokmål som hovudmål hadde fleire særskrivingsfeil og fonografisk unøyaktige avvik, medan deltakarane med nynorsk som hovudmål hadde fleire fonografisk nøyaktige avvik og morfemfeil (Eiksund, 2020, s. 41). Eiksund fann òg indikasjonar på at nynorskelevane utvikla større avvik frå rettskriving og formverk etter kvart som dei vart eldre (Ibid.: s. 54). Talet på morfemfeil, og omfanget av fonografisk nøyaktige avvik auka frå 6. trinn til 10. trinn. Eiksund konkluderte med at talemålsnær skrivning er noko det lyt jobbast med i rettskrivingsarbeidet i skulen (Ibid.: s. 60).

2.5.4 Røhme

Røhme leverte i 2020 ein masterstudie med problemstillingane *I kor stor grad kan avvik frå nynorsknorma knytast til samanfall med bokmålsnorma og I kor stor grad kan avvik frå nynorsknorma knytast til samanfall med talemålsbakgrunn?* (Røhme, 2020, s. 5). Der ynskte ho å undersøkje i kva grad avvika i skuletekstane til nynorskelevar har fall saman med bokmålsnorma og talemålet til elevane (Ibid.: 3). Bakgrunnen for studien var at born som veks opp i nynorskområde, i mykje større grad vert eksponerte for bokmål enn nynorsk frå tidleg alder, dersom ein ser på talemålet kring Oslo som ein premiss for bokmål (Ibid.: s. 1). Fleire unge strevar og med å skriva korrekt nynorsk, og studien

undersøkte i kva grad bokmålsdominans og påverknad frå talemålet kunne påverke elevanes normerte skriftspråk (Ibid.: s. 3).

Røhme (2020, s. 21) gjennomførte sin studie med 44 respondentar frå mellomsteget i Indre Sogn. Teksten eleven skulle produsera omhandla plast i natur, og kriteria til skriveoppgåva var: 1) Ikkje prestasjonsfokus, 2) Tematisk einskap og 3) Likt omfang (Ibid.: s. 22). I tillegg fylte respondentane ut spørreskjema med spørsmål om kjønn, hovudmål, talemålet deira, om dei skreiv på talemålet sitt, lesing av bøker og kva skriftspråk bøkene nytta (Ibid.: s. 26).

Totalt registrerte Røhme (2020, s. 33) 7095 ord, og 636 av desse var avvik frå nynorsknorma. Dei avvika som var høgast, var kategoriane; vokalisme 27 prosent, verbøying 21,7 prosent og heile ord 17,9 prosent (Ibid.: s. 34). Prosentandelen bokmålsavvik var 47 prosent, medan talemålsavvika var 17,6 prosent (Ibid.: s. 39).

2.5.5 Vangsnes & Røynealand

Røynealand & Vangsnes (2020, s. 359) rapporterer frå ei undersøking som utforska korleis ungdomar skriv i sosiale medium, kva talemålstrekk som vert nytta og kvifor. Rapporten deira inneheldt innsamla data frå Lofoten, Surnadal, Sykkylven og Nord-Gudbrandsdalen (Ibid.: s. 360). Metoden dei nytta var digitalt spørreskjema, dei hadde i alt 1532 respondentar som var elevar ved vidaregåande skule. Studien omfatta dei fire hovudområda i det norske dialektlandskapet: austnorsk, nordnorsk, trøndersk og vestnorsk (Ibid.: s. 359).

Studien fann at det var svært vanleg blant ungdomar å skriva på dialekt i private samanhengar (Røynealand & Vangsnes, 2020, s. 383). I tillegg fann studien at ungdomar skil mellom ulike kontekstar, og tilpassar språkbruken etter kva plattform dei nyttar. Snapchat og Messenger vert rekna for å vera "vennekanalar", medan e-post, tekstmelding eller læringsplattform vart nytta for kontakt med lærarar (Ibid.: s. 384).

2.5.6 Internasjonale studiar

Korleis private skriftpraksisar, særleg sosiale medium, påverkar standardisert skriftspråk er forska lite på i Noreg, og blant norske forskarar. Difor har eg valt å sjå på internasjonale studiar som konkret har forska på påverknaden sosiale medium kan ha for elevars/studentars skrivning. I internasjonale undersøkingar har ein ikkje kome med eit samla, klart svar på i kva grad sosiale medium påverkar elevars skrivning. Alloway, Alloway & Dawson (2013, s. 14) fann at brukarar på Facebook vart betre skrivarar enn dei som ikkje nytta Facebook, eller ikkje hadde nytta Facebook like lenge. Forskarane meinte Facebook

gav skrivetrening til elevar som elles ikkje produserte mykje tekst. Sincuba & Songxaba (2019, s. 5) fann at elevar tok med seg skrivestilar frå sosiale medium inn i akademiske skuletekstar, dermed vart sosiale medium ein negativ påverknad. Varnhagen (2009, s. 731) derimot fann ingen korrelasjon mellom staveferdigheiter og bruk av digitalt språk.

Adams, Adjei & Mingle (2016, s. 20) fann at skriftspråket til elevane vart negativt påverka av tid nytta på sosiale medium, men at leseferdigheitene auka. Med aukande leseferdigheiter burde ein då òg auka skriveferdigheitene. Friginal & Paul (2019, s. 609) meinte sosiale medium påverkar elevane ulikt. Dei respondentane som nytta Facebook hadde til dømes fleire skrivefeil i sine akademiske tekstar enn dei som nytta Twitter (Ibid.: 609).

Overføringsverdien frå dei internasjonale studiane kan hjelpe oss å svara på problemstillinga om elevar opplever påverknadar frå private skriftpraksisar når dei skriv tekstar på standardspråk på skulen. Dei ulike funna desse internasjonale studiane har gjort, syner òg kompleksiteten i dette emnet, og at det ikkje nødvendigvis er eit lett spørsmål å svara på. Ein lyt og vera merksam på Vangsnes (2019) sin påstand med at dess meir ulikt eit talemål er standardskriftspråket, dess meir truleg er det at ein nyttar ein talemålsnær skriftpraksis i sosiale medium. Artikkane henta inn frå internasjonale studiar har sett på kva effekt skriving på sosiale medium kan ha, utan å studera talemålet til respondentane. Dette skil seg frå denne studien, med tanke på talemålsaspektet. Likevel er det interessant å sjå kva andre studiar har funne, for å på best mogleg måte svara ut problemstillinga for denne studien.

3.0 Metodiske val og grunngevingar

I metodekapitlet kjem eg til å ta føre meg kva metodisk tilnærming eg nyttar i studien min, og grunngevingar av metodiske val. I studien vil eg nytta ei kvantitativ tilnærming, med fokus på kvantitativ elevtekstanalyse og spørjegransking. Eg vil presentera populasjonen studien skal undersøkjia, og grunnge kvifor eg har valt denne populasjonen, og kvifor eg har valt staden eg vil henta datamaterialet frå. I det påfølgjande kapitlet om resultat og analyse vil eg sjå svara respondentane har gjeve i spørjegranskinga, opp mot elevtekstane. Eg søkte løyve om innsamling av datamateriale hjå Norsk senter for forskingsdata, og fekk løyve om å gjera innsamling av forskingsmateriale februar 2021 (vedlegg nr. 1).

3.1 Samfunnsvitskapleg forskning

Forskning på prosessar som finn stad i skulen fell under samfunnsvitskapleg forskning, sidan det omhandlar menneske, og mellommenneskelege relasjonar. Samfunnsvitskapleg metode kan definerast som korleis ein hentar inn informasjon om menneske, korleis denne informasjonen vert analysert, og til sist kva informasjonen fortel oss (Christoffersen & Johannessen, 2012, s. 12).

I motsetnad til kvalitativ metode, som går i djupna på fenomen, går kvantitativ metode i breidda ved å registrera informasjon i større utval. Kvantitativ forskingsmetode byggjer på sosiale fenomen som gjer at måling og kvantitativ skildring er meiningsberande. Kvantitativ forskingsmetode vert kalla deduktiv, eller teoristyrtd, ved at den stiller spørsmål og hypotesar basert på ulike teoretiske perspektiv (Ringdal, 2018, s. 109-110). Dette kan vera vanskeleg med eit tema der det finst liten grad av tidlegare forskning og teori, men likevel har eg valt å nytta kvantitativ metode fordi denne metoden vil lata meg utføra eit større prosjekt. Ved å nytta kvantitativ metode vil eg kunne samla inn og analysera større mengder informasjon, som eg kan nytta for å svara på problemstillinga til studien.

Kvantitative data vert ofte innsamla ved hjelp av spørjeskjema, med svaralternativ som er utfylt på førehand. Analysen av desse dataa skjer då ved hjelp av oppteljing, før dataa seinare vert tolka (Christoffersen & Johannessen, 2012, s. 19).

3.2 Forskingsdesign

Val av forskingsdesign er forskarens plan for utføring av ei gitt undersøking. Val av design har òg noko å seia for kva ein ynskjer å studera. For prosjektet mitt har eg valt å nytta tversnittdesign. Når ein nyttar tversnittdesign registrerer éin dataa ein gong, og skildrar dei i lys av notida. Dette mogleggjer òg bruk av statistiske generaliseringar av resultatata (Ringdal, 2018, s. 111). Tversnittdesign er òg ein anbefalt

metode for å skildra ulike faktorar og å sjå samanhengane mellom dei (Ibid.: s. 151). Studien min nyttar tverrsnittdesign fordi tidsaspektet for prosjektet er for kort for å kunna gjennomføra ein longitudinell studie, som hadde strekt seg over fleire år. Eg meiner sjølv at eit longitudinelt design der eg hadde byrja å studere respondentane allereie i 8. trinn, og målt dei ein gong i året fram til 10. trinn, og analysert tekstar frå dei årleg, kunne ha gjeve meir presise resultat om påverknad frå talemålet og sosiale medium. Dette har diverre ikkje late seg gjera innanfor ramma av masterprosjektet mitt.

3.3 Populasjonen

Populasjonen er samlinga av alle einingane (respondentane) problemstillinga vil gjelda for. Å nå heile populasjonen kan vera vanskeleg, og kan føra til eit bortfall av respondentar (Christoffersen & Johannessen, 2012, s. 124).

For å avgrensa populasjonen kan ein gjera eit *utval*, at ein tek føre seg ein mindre del av populasjonen. Eit utval skal gjerast så tilfeldig som mogleg, for å oppnå eit mest mogleg representativt resultat. Dette er ikkje i alle tilfelle mogleg, og forskaren lyt då velja andre former for utval hen ynskjer å nytta (Christoffersen & Johannessen, 2012, s. 124). Studien nyttar eit homogent utval, at utvalet består av respondentar med lite variasjon ut frå sentrale kjenneteikn (Ibid.: s. 50), som at respondentane høyrer til same talemålsområde. I tillegg vil studien nytta "bekvemmelighetsutvelgelse", det vil seia at utvalet er valt på den enklaste og mest komfortable måten for forskaren (Ibid.: s. 50). Eg ynskte å gjennomføra studien i mitt eige nærområde, for å sleppa unødvendig reising med tanke på smittesituasjonen i Noreg 2021. Som nemnt i innleiinga vil òg denne studien verta utført i eit område som tradisjonelt sett har ein stor elevmasse med nynorsk som hovudmål. Nynorskelevar var som nemnt særleg interessante å undersøkje sidan Eiksund (2020) fann at hjå nynorskelevar aukar talet på talemålsavvik i skuletekstane utover i skuleløpet.

Respondentane i studien er 16 elevar på 9. trinn ved ein skule i Indre Sogn. Målføret respondentane soknar under er indresognsmålet, og ingen av respondentane nyttar jostedalsmålet. Løyve frå administrasjonen ved skulen vart først sikra, deretter innhenta eg løyve frå kontaktlærarane, før eg sende ut ei samtykkjeerklæring (vedlegg nr. 2) til føresette og elevar. I alt fekk eg svar frå 16 respondentar, i ein klasse på 21 elevar. Dei resterande fem som fekk utdelt samtykkjeerklæring fekk eg aldri att noko frå.

Utvalskriteria eg har til respondentane er at dei lyt alle ha nynorsk som hovudmål. Sidan studien baserer seg på å innhenta avvik frå nynorsknorma vert dermed elevar med bokmål som hovudmål ekskludert frå studien. Eg vurderte å ekskludera elevar med påvist dysleksi, ved å stilla spørsmål i spørjeskjemaet om

eleven hadde dysleksi, men for å få eit mest mogleg eksakt overblikk over elevars skrivning valde eg likevel å inkludera desse.

3.3.1 Geografisk avgrensing

Eg har medvite valt å nytta respondentar frå Indre Sogn, mykje fordi det er nær heimstaden min, men også fordi forskning syner til at vestlendingar skriv meir på dialekt enn andre stadar i landet (Opinion, 2016, referert i Vangsnes 2019). I ei undersøking for Språkrådet undersøkte Opinion (2016) kor utbreidd dialektskrivning var i Noreg. Opinion (2016) fann at i alt 36 prosent av respondentane på Vestlandet nytta dialekt i private samanhengar, medan 20 prosent av respondentane på Austlandet gjorde det same, og berre 15 prosent av respondentane frå Oslo.

Talemålet tradisjonelt nytta i Indre Sogn, skil seg frå standard nynorsk, og difor kan ein tenkja seg at brukarane av indresognsmålet i større grad skriv talemålsnært i private samanhengar. Dette gjer Indre Sogn til ein interessant stad å undersøka om private skriftpraksisar på sosiale medium påverkar elevars normerte skrivning.

3.3.2 Ungdomssteget

Årsaken til at eg ynskjer å spesifikt undersøka ungdomskuleelevar i denne studien er funna Eiksund (2020) gjorde i sin studie. Eiksund fann at talet på fonografisk nøyaktige avvik auka etter kvart som elevane kom lengre i utdanningsløpet sitt (Eiksund, 2020, s. 36). Røhme (2020) utførte ein mastergradstudie der ho undersøkte bokmål- og talemålssamanfall i elevtekstar på mellom trinnet. I studien hennar var populasjonen frå Indre Sogn, og med hjelp av dataa hennar kan eg undersøka elevar med det same talemålet, seinare i utdanningsløpet deira. Eg nyttar ikkje dei same respondentane eller kategoriane for avvik som Røhme (2020) gjorde, men ein kan likevel dra parallellar mellom dei to utvala, sidan dei ifølgje den tradisjonelle inndelinga nyttar same talemål. Ved å samanlikna resultata frå mine elevtekstar, med Røhme (2020) sine vil eg kunna finna om det er ein korrelasjon med Eiksund (2020) sin påstand om at talemålssamanfall aukar etter kvart som elevane vert eldre.

3.4 Spørjegransking

Spørjegransking er ein systematisk metode for å samla inn data frå eit utval personar for å gje ei statistisk skildring av populasjonen (Ringdal, 2018, s. 191). I studien min gjennomfører eg ei spørjeskjemaundersøking. Det vil seia at respondentane sjølve fyller ut eit skjema, som dei får tilgang til via ei lenke på Internett (Larsen, 2017, s. 51). Røhme (2020, s. 26) nytta spørjeskjema i tillegg til tekstanalyse for å få betre innsikt i elevanes lese- og dialektvanar. Ved å gjennomføra ei spørjegransking

i tillegg får ein betre grunnlag for å forstå avvika i elevtekstane (Ibid.: s. 26). Dette er eit aspekt eg ynskjer å ha med i min studie. Sidan føremålet er å sjå etter talemålsavvik i elevtekstar, for å samanlikna desse med skrivevanar i sosiale medium, er det naturleg å innhenta bakgrunnsinformasjon om respondentanes bruk og forståing av sosiale medium.

I spørjegranskingar er lukka spørsmål med faste svaralternativ mest vanleg. Her fyller respondenten ut skjemaet ved å lesa spørsmåla, for så å velja den svaralternativen hen kjenner seg mest att i (Ringdal, 2018, s. 198). Fordelen med å nytta faste svaralternativ er at det lettar arbeidet til forskaren med å kode og analysa svara. Forskaren får gode moglegheiter til å samanlikna svara frå fleire respondentar sidan dei er likt formulerte. Ei ulempe med faste svaralternativ er at respondenten kan verta påverka til å gje bestemte svar som hen kanskje ikkje elles hadde gitt (Larsen, 2017, s. 51-52).

Spørjegranskinga (vedlegg nr. 3) opnar med lukka spørsmål om kjønnet til respondenten. Dette er for å sjå tal og type avvik, opp mot kjønnet til respondenten. Vidare stiller eg spørsmål om hovudmålet til respondenten. Dette er fordi denne studien ser på avvik frå nynorsknorma, og dersom ein respondent nyttar bokmål er hen ikkje interessant for studien. Etter dette kjem spørsmål om respondenten nyttar sosiale medium. Studien tek utgangspunkt i at ein stor del av populasjonen nyttar det, men stiller dette spørsmålet for å få mest mogleg presise data. Vidare kjem spørsmål om kva sosiale medium respondenten nyttar. Svaralternativa eg har valt å nytta er: Facebook, Snapchat, TikTok, Twitter, Instagram og andre. Desse svaralternativa er valt med bakgrunn i Medietilsynet sin rapport frå 2020 (Medietilsynet, 2020, s. 9). Eg har òg valt å inkludera Twitter sidan tidlegare forskning har synt at Twitter inneheld mindre normavvik enn andre sosiale medium (Friginal & Paul, 2019, s. 609).

Vidare kjem lukka spørsmål om tidsbruken på sosiale medium. Her ventar eg svar om at majoriteten nyttar det dagleg, og eg stiller dermed dette spørsmålet for å stadfesta/avkrefta dette. Vidare stiller eg spørsmål om kva språk dei føler dei les mest tekstar på i sosiale medium; dialekt, nynorsk, bokmål, engelsk eller andre språk. Dette gjer eg for å prøva å finna ut kva mål dei føler dei vert mest eksponert for i sosiale medium, for å etablera dette som ein påverknadsfaktor i skriftspråket deira. Etter spørsmåla om lesing kjem spørsmål om skrivning i sosiale medium. Eg byrjar først med å spørja kor ofte respondenten skriv i sosiale medium, for å forsøkja å finna ut kor ofte respondenten skriv i eit medium utan redaktør. Deretter spør eg respondenten om kva skriftspråk hen nyttar: bokmål, nynorsk, dialekt eller engelsk. Dette gjer eg for å finna ut kor mange av respondentane nyttar ei anna målform enn normert nynorsk når dei skriv på sosiale medium. Deretter kjem spørsmål om respondenten klarar å skilja mellom å skriva dialekt i sosiale medium, og normrett i tekstar på skulen. Dette gjer eg for å sjå i

kva grad respondentene klarar å reflektera kring eiga skrivning, og om respondentene ser skilnaden mellom å skriva skuletekstar og private meldingar/kommentarar og så vidare på sosiale medium. Vidare har eg med spørsmål om respondentene får skrivefeil i sine skuletekstar som kan likna dialektord. Dette vert spurt om for å finna ut kor mange av respondentane som har talemålsfeil i sine tekstar og igjen kunne relatere dette tilbake til tid nytta på sosiale medium. Det siste lukka spørsmålet er om respondentens syn på skrivning i sosiale medium. Her stiller eg spørsmål om kva respondentene oppfattar som mest vanleg skriftspraksis på sosiale medium: dialekt, nynorsk eller bokmål. Dette spør eg om for å finna meir ut om korleis respondentene opplever skrivekulturen i sin digitale sfære på sosiale medium. Det fortel oss også noko om kva skriftkulturane respondentene treff utanfor skulesamanheng forventar.

For å gje respondentene meir spelerom kan ein velja å nytta opne svaralternativ i spørjeskjemaet. Her kan respondentene fritt formulere svare sine, og dataa kan analyserast kvantitativt i mindre kategoriar (Ringdal, 2018, s. 198,200). Fordelen med opne svaralternativ er at respondentene ikkje vert pressa til å svare det forskaren sjølv har tenkt, og respondentene står friare til å uttrykkja seg sjølv (Larsen, 2017, s. 51). Når det gjeld koding av materialet ynskjer eg å analysere desse til dels på same måte som ein analyserer ein kvalitativ tekst. Eg ynskjer å setje svare opp mot kvarandre, for så å sjå etter likskapstrekk i svare til respondentane.

Eg nyttar ei rekkje opne spørsmål, for å gje respondentene meir spelerom i svare sine. Det første opne spørsmålet er kva andre sosiale medium respondentene nyttar. Dette spørsmålet legg opp til at respondentene sjølv legg inn kva sosiale medium dei nyttar – spørsmålet før dette er kva sosiale medium dei nyttar, med faste svaralternativ. Eg har difor valt å lata respondentene sjølv skriva inn kva sosiale medium dei nyttar i tilfelle eg ikkje har dekt alle med mine svaralternativ. Det neste opne spørsmålet er om respondentene kan kort forklare kvifor dei føretrekkjer det sosiale mediet dei nyttar mest. Her prøver eg å etablere kva sosiale medium som er hyppigast nytta, dette fordi ulike sosiale medium ofte har ulike skriftpraksisar, som nemnd i innleiinga. Vidare får respondentene opne spørsmål om kor mange timar dei nyttar sosiale medium i løpet av ein dag. Føremålet med dette spørsmålet er at ein får etablert cirka kor mange timar respondentane i gjennomsnitt er på sosiale medium per dag, for så å setje tal på timar nytta på sosiale medium opp mot tal på talemålsavvik i skuletekstar. Neste opne spørsmål føreset at respondentene skriv på dialekt på sosiale medium, og om dei kort kan forklare kvifor. Her vonar eg å få respondentens eigne refleksjonar kring val av språk på sosiale medium. Eit spørsmål som dette kan kanskje og bidra til å fortelja noko om skriftkulturar blant elevar på sosiale medium. Vidare spør eg etter korleis respondentene opplever forskjellen mellom å produsere tekst på sosiale

medium, og å produsera tekst på skulen. Dette er igjen eit spørsmål eg vonar at får respondenten til å reflektera kring val av skriftpraksisar, og korleis ein elev opplever denne forskjellen kan vera interessant å sjå. Det siste opne spørsmålet er kvifor respondenten trur at folk vel å skriva på dialekt på sosiale medium. Enkelte studiar har peika på at identitet er ein viktig faktor for dialektskriving, til dømes “å skriva slik ein snakkar” (Rotevatn, 2014), og difor er det interessant å spørja om respondenten sitt inntrykk av val av skriftspråk på sosiale medium.

Ved å nytta både opne og lukka spørsmål vil ulempene ved kvar framgangsmåte verta vegne opp av kvarandre (Larsen, 2017, s. 52). Eg har valt å nytta både lukka og opne spørsmål i spørjeskjemaet slik at respondenten får betre moglegheit til å forklara si eiga tolking i enkelte aspekt av undersøkinga. Ved å nytta både lukka og opne spørsmål er eg i stand til å avgrensa respondenten i spørsmål om kva språk hen nyttar, kva sosiale medium osv. Samstundes får eg, ved bruk av opne spørsmål respondentens eigne tankar kring skriving i sosiale medium fram.

I tillegg til opne og lukka spørsmål inkluderer eg ei skriveoppgåve i spørjeskjemaet. Dette vert gjort med bakgrunn i Røyneland & Vangsnes (2020, s. 360-361) som nytta fire skriveoppgåver for å få innblikk i korleis respondentane meiner dei hadde vilja skrive i ulike situasjonar, og deira ideal kring digital skriving. Ved å gjennomføra skriveoppgåver der respondenten sjølv gjev døme på talemålsnær skriving vil ein ikkje få innsyn i faktiske dialogar, og den faktiske bruken av språket. Det er derimot ein meir etisk, forsvarleg måte å samla inn prøvar på korleis respondentane skriv (Ibid.: s. 361). Respondentane fekk følgjande tekstoppgåve: “Dersom du skulle sendt ein melding til ein ven der du skulle be vedkomande med på kino: Korleis hadde du skrive den meldinga?” Føremålet med skriveoppgåva er at respondenten skal kjenna seg att i konteksten kring oppgåva, og gje eit autentisk svar på korleis hen hadde skrive denne meldinga.

3.5 Elevtekstane

Elevtekstane som utgjør forskingsmaterialet i denne delen av studien er tentamenstekstar frå desember 2020. Eg gjennomførte elevtekstanalysen på skulearbeid elevane allereie hadde produsert, sidan eg ynskte å nytta autentiske tekstar. I Røhme sin studie nytta ho tre kriterium til skriveoppgåva: 1) tematisk einskap, 2) same omfang, 3) ikkje prestasjonsfokus (Røhme, 2020, s. 22). Eg har valt å leggja meg til ein viss grad nære Røhme sine kriterium då eg valde kriterium sjølv. Derimot har eg ikkje nytta tekstar som er utan prestasjonsfokus, i og med at eg ynskte å nytta mest mogleg autentiske elevtekstar. Røhme skriv òg i sin studie at elevtekstar utan prestasjonsfokus kan miste noko av det autentiske preget ein er ute etter (Røhme, 2020, s. 22). Langsvarsoppgåvene eg nytta var stort sett tematisk einskaplege, medan dei

to kortsvarsoppgåvene var korte, argumenterende tekstar om same tema, og to av langsvarsoppgåvene var ei novelle og dei to andre var òg argumenterende tekstar. Elevane skulle i dette tentamenssettet gjera alle kortsvarsoppgåver, og ei av langsvarsoppgåvene. Dette var fordi læraren hadde nytta eit oppgåvesett liknande skriftleg eksamen der elevane får først presentert to kortsvarsoppgåver dei skulle svara på, og seinare fire langsvarsoppgåver der dei skulle svara på ei av oppgåvene. Kortsvarsoppgåvene var analyseoppgåver der elevane skulle analysa ein argumenterende tekst, for så å skriva ned sjangertrekk frå denne sjangeren. Omfanget var noko ulikt, somme hadde skriva så mykje som fire sider, medan andre berre ei halv side. Dette kan òg sjåast på som autentisk sidan lengda på oppgåvesvar vil variera i skulen. Analysearbeidet vart her dermed noko ulikt frå respondent til respondent. Sidan enkelte respondentar hadde produsert mykje tekst, medan andre lite. Tidsbruken per tekst vart derimot noko lik, sidan dei kortare tekstane oftare hadde ein høgare frekvens av rettskrivingsavvik.

Dei argumenterende tekstane til elevane handla om at skulen burde stengja den 18. desember i staden for 22. desember grunna smittesituasjonen i Noreg for å unngå at lærarar og elevar hamna i karantene i jula. At elevane skriv om noko som hadde påverka dei direkte bidreg til å gjera skrivesituasjonen meir autentisk for dei. Ifølgje Kvithyld, Kringstad og Melby (2014, s. 14-16) vil eit klart formål bidra å gjera skrivesituasjonen meir autentisk, og dermed motivera elevane for skriving.

3.6 Kategoriar av rettskrivingsavvik

For min studie tek eg utgangspunkt i analysemodellen nytta i Eiksund sin artikkel publisert i 2020, som igjen stammar frå Finbak sin artikkel *Analyse av stavefeil* frå 2005. Analysemodellen består av tre hovudkategoriar, fonografisk unøyaktige feil, fonografisk nøyaktige feil og morfemfeil, med underkategoriar av normavvik med felles trekk (Finbak, 2005, s. 22). Hovudårsaken til at eg vel å ta utgangspunkt i denne, er at studien min har som mål å finna ut noko om talemålspåverknaden i skriftspråket til elevane. Eg vurderte lenge å nytta Røhme (2020) sin analysemodell for rettskrivingsavvik, med avvikskategoriar som bygde på Bjørhusdal & Juuhl (2017) sin studie, men eg landa på at Eiksund (2020) sin analysemodell var meir relevant for min studie. Røhme (2020) undersøkte hovudsakleg bokmålspåverknad, med innslag av talemålspåverknad i sin studie, og difor passa Eiksund (2020) betre til dette prosjektet.

Fonografisk unøyaktige avvik er den første kategorien og har som fellestrekk at feilstavingane bryt med det alfabetiske prinsippet, til dømes normavvik som dobbelkonsonant. *Fonografisk nøyaktige avvik* har dei felles trekka at dei ikkje bryt med det alfabetiske prinsippet, og normavvika i denne kategorien vil ikkje føra til ein endring i uttalen. *Morfemfeil* valde eg å endra namnet til *Morfemavvik*, då termen eg

nyttar for skrivefeil i studien var avvik, i staden for feil eller skrivefeil. *Morfemfeil* er den normavvikkategorien der ein elev har misforstått det morfologiske prinsippet som utgjer rettskrivinga til ordet, og stava ordet feil. Normavviket er uansett "rett" stava, men passar ikkje i setninga, til dømes feil rotmorfem som *høggjellshotellet* vert *høgtidshotellet* (Finbak, 2005, s. 22-23). I tillegg har Finbak ein fjerde kategori kalla "Div" (Ibid.: s. 22), som Eiksund har valt å kalla "Andre feil" der normavvik som til dømes særskrivingsfeil hamnar (Eiksund, 2020, s. 40).

I kategorien *fonografisk nøyaktige avvik* ynskjer eg òg å leggja inn enkelte kategoriar basert på talemålet som tilhøyrer den geografiske regionen respondentane høyrer til. Desse moglege talemålsavvika er valde basert på Ølmheim (1983) si granskning av indresognsmålet (jf. 2.7 Målføret i Indre Sogn over). Dette vert gjort for å få mest mogleg nøyaktige resultat som kan vera med å bestemma i kva grad respondentane skriv talemålsnært eller ei.

Eg la i tillegg til kategoriane 31) *Og vert å*, 32) *Å vert og*, 33) *Det vert skrive da* og 34) *Engelske låneord*. Dei to kategoriane om *og/å*-regelen vart flytta frå *Fonografisk nøyaktige avvik* til *Tillegg*. Sidan *og/å*-problematikken er universell for heile det norske språket, og at det difor vert meir presist om ein har det som ein eigen kategori. Kategori 33) *Det skrive da* vart lagt til undervegs i analysearbeidet sidan eg merka meg at nokre av respondentane hadde skifta ut ordstamma i dette ordet. Truleg er dette eit avvik som kan knytast til talemålet til elevane. Kategori 34) *Engelske ord* vart også lagt til undervegs etter at eg oppdaga ordet *sniper* i ein elevtekst. Eg tolka avviket til å tyda *snikskyttar*, og ikkje fleirtalsforma for vadefuglen *snipe*, og valde difor å oppretta ein eigen kategori for engelske avvik.

Fonografisk unøyaktige avvik
1) Forveksling av grafem. T. d. innholdsfortegnelse - inholdsfortegnelse.
2) Eitt eller fleire grafem lagt til eller utelatt. T. d. lærararar - lærarar, feomenal - fenomenal.
3) Reversalar eller omkastingar i bokstavrekkefølge. T. d. senie - seine.
4) Forveksling av skj- og kj-lyden. T. d. skjøken - kjøken.
5) Retrofleksar utelatne framfor t, d, n og l. T. d. pele - perle.
6) Dobbelt konsonant, feil tal på konsonantar etter lang eller kort vokal. T. d. dråppane - dråpane.
7) Dobbelt konsonant, stumt grafem manglar eller er tilføyd. T. d. nøtt - nødt.
Fonografisk nøyaktige avvik og talemålsavvik
8) Lydrett stavemåte, alle fonema representerte med relevante grafem. T. d. sei - seia.
9) Stumt grafem utelate, endrar ikkje utalen. T. d. gjere - gjerde.
10) Reversalar som ikkje endrar utalen. T. d. nøtd - nødt.
11) Lydrett, men feil bruk av dobbelt konsonant. T. d. posst - post.
12) Forveksling av homofone ordpar. T. d. jul - hjul.
13) Overgeneralisering. T. d. hved - ved.
Talemålsavvik
14) Endingsvokalisme: endingsvokalen -a i tostavingsord, og i determinative fire og åtte. T. d. tømme - tømme, fira fire.
15) Diftongar: -ei og -øy skrive som -ai og -ây. T. d. språyta - sprøyte.
16) Diftongar: -au skrive som -eu. T. d. heust - haust.
17) Diftongering: -å skrive som -ao. T. d. pao - på.
18) Diftongering: -æ framfor -g, -k, -ng og -ngj skrive som -ai. T. d. aigg - egg, lainje - lenge, tainkja, tenkje.
19) Diftongering -ø framfor -kkj, -ng, og -ngj skrive som -ây. T. d. slåykkja - sløykkje, håyggja - hogga.
20) Konsonantar: -rn skrive som -dl. T. d. kådn - korn.
21) Konsonantar: -ll skrive som -dl. T. d. stadl - stall.
22) Konsonantar: -sl skrive som -tl. T. d. vetle - vesle.
23) Konsonantar: -r i ubunden form fleirtal av substantiv fell vekk. T. d. baota - båtar.
24) E-verb i infinitiv endar på -a. T. d. å kasta - å kaste.
25) Innskotsvokal: presens av sterke verb endar på -e. T. d. søve - søv.
26) Bokmålsamanfall.
27) Presens -r fell vekk. T. d. kasta - kastar
Morfemavvik
28) Feil bøyingendingar. T. d. hotella - hotellet.
29) Feil rotmorfem eller stamme. T. d. høg fjellshotellet - høgtidshotell.
30) Særskrivingsfeil.
Tillegg
31) Og vert å.

32) Å vert og.
33) Det skrive som da.
34) Engelske ord.

Tabell 1: Rettskrivingsavvika og kategoriane

3.8 Reliabilitet og validitet

Reliabilitet kan også kallast pålitelegheit, og refererer til nøyaktigheita av ein studie. For å måla reliabiliteten i ein studie lyt ein undersøkje kor pålitelige dataa er ved å studera kva data som vert nytta, korleis dei vert samla inn og korleis dei vert bearbeidde. Reliabilitet kan målast ved å samanlikna funna gjort i ein studie med ein tidlegare studie for å sjå om andre studiar har fått same resultat.

(Christoffersen & Johannessen, 2012, s. 23). For å måla reliabiliteten til studien min vil eg samanlikna resultatata mine med særleg Eiksund (2020), og Røhme (2020). Eiksund (2020) undersøkte påverknaden sosiale medium kan ha på det normerte skriftspråket til elevar, og dermed vil det verta naturleg å samanlikna mine resultat med funna frå denne studien. Røhme (2020) studerte ikkje i kva grad sosiale medium påverkar, men heller talemålet. I og med at ho gjennomførte studien sin i området for indresognsmål, og målte talemålsavvik, vil det verta naturleg å sjå resultatata våre opp mot kvarandre. Eit av funna i Eiksund (2020) sin studie var at talemålsavvik blant elevar aukar frå mellomtrinnet og utover ungdomstrinnet. Sidan Røhme (2020) gjennomførte studien sin på mellomtrinnet vil eg vera i stand til å sjå om elevar som nyttar indresognsmålet òg får aukande talemålsavvik i utdanningsløpet sitt.

Validiteten ved ein studie er kor relevante funna i studien er, og kor godt dataa representerer fenomenet ein studerer. Validitet kan ikkje målast som noko absolutt, men ein kan måla omgrepsvaliditeten til ein studie (Christoffersen & Johannessen, 2012, s. 24). Dette kan ein gjera ved å studera relasjonen mellom fenomenet, og sjølve dataa ein studie har brakt inn. I nokre tilfelle lyt ein og nytta sunn fornuft, *face validity*, for å avgjera om indikatorar er gyldige eller ikkje. Til dømes kan det vera ein ufullstendig indikator dersom ein spør nokon om dei er ein dårleg skrivar, i ein studie som omhandlar skriveferdigheiter (Ibid.: s. 24). For å sikra at denne studien skal oppnå høg validitet, har eg valt å nytta fleire metodar for å samla inn data til studien. I spørjegranskinga vert respondentane spurd om dei får kommentarar på talemålsnære avvik, og vert bedne om å svara ja eller nei. Dette kan sjåast på som ein ufullstendig indikator sidan, enkelte respondentar ikkje kan vera klar over at dei har slike avvik. Difor har eg valt å i tillegg analysera tentamenstekstar frå dei. På den måten kan eg få eit konkret bilete av kor mange av respondentane som har talemålsnære avvik, og kor mange avvik det er snakk om. Sameleis gjeld spørsmålet frå spørjeskjemaet om respondentane klarar å skilja mellom skriving i

sosiale medium, talemålsnært, og skrivning på skulen, normert. Om eg berre hadde spurd respondenten om dette, kunne eg risikert at 100 prosent av dei svara at dette klarar dei å skilja mellom, men ved å analysera tekstane deira vil eg kunna avdekkja i kor stor grad talemålsnære avvik faktisk finn stad, for så å drøfta om sosiale medium kan vera ein faktor i dette.

3.9 Analyse av datamaterialet

Då materialet til elevtekstanalysen vart analysert, las eg gjennom tekstane, og markerte avvik undervegs. Avvika vart markerte i forskjellige fargar etter kva kategori dei var. Etter å ha markert avvika i ein tekst la eg inn dei ulike avvika inn i eit excel-ark (vedlegg nr. 4), der kvar respondent fekk ein eigen kolonne med avvika hen gjorde. Då elevtekstanalysen tok slutt, rekna eg ut totalt tal på avvik i studien, og gjorde dette om til prosent fordelt på dei ulike kategoriane for å få eit heilskapleg bilete av materialet. Spørjegranskinga vart innsamla i SurveyXact, og dei ulike tabellane og diagramma vil verta presentert i resultatkapitlet. Eg sette svara respondentane gav i dei opne spørsmåla opp mot kvarandre, og leitte etter raude trådar i svara. Siste steg i analysearbeidet var at eg samanlikna svara respondentane hadde gjeve i spørjegranskinga opp mot tal på avvik dei eventuelt hadde i tekstane sine.

4.0 Resultat og analyse av innsamla datamaterial

I dette kapitlet ynskjer eg å syna fram resultatata frå dei to innsamlingane eg har gjort i studien min. Eg kjem først til å presentera funna frå spørjegranskinga eg gjennomførte tidleg mars 2021 . Eg vil òg leggja ved diagram frå spørjeskjemaet frå opne og lukka spørsmål, med analyser frå meg for å syna lesaren funna, og kva desse tydar. Resultata frå elevtekstanalysen vil òg verta presentert. Eg vil òg presentera funna i dei totalt fire kategoriane eg nytta, med analyser frå meg under. Det fullstendige exceldokumentet med material frå elevtekstanalysen kan finnast som vedlegg (vedlegg nr. 4).

4.1 Resultat frå spørjegransking

I alt hadde studien 16 respondentar, sju gutar og ni jenter (vedlegg nr. 5). Tolv av respondentane var fylte 15 år, og fire av respondentane var fylte 14 år (vedlegg nr. 6). Alle respondentane hadde nynorsk som hovudmål i skulen (vedlegg nr. 7).

4.1.1 Bruk av sosiale medium

100 prosent av respondentane svara at dei nytta eit eller anna sosialt medium (vedlegg nr. 8). Med bakgrunn i Medietilsynet (2020) sine funn er dette ikkje overraskande. Spørsmålet vart stilt til respondentane for å etablera kor utbreidd bruk av sosiale medium var blant utvalet.

4.1.2 Kva sosiale medium respondentane nyttar og kvifor

Kva sosiale medium nyttar du? (Her kan du velja fleire enn eit svaralternativ).

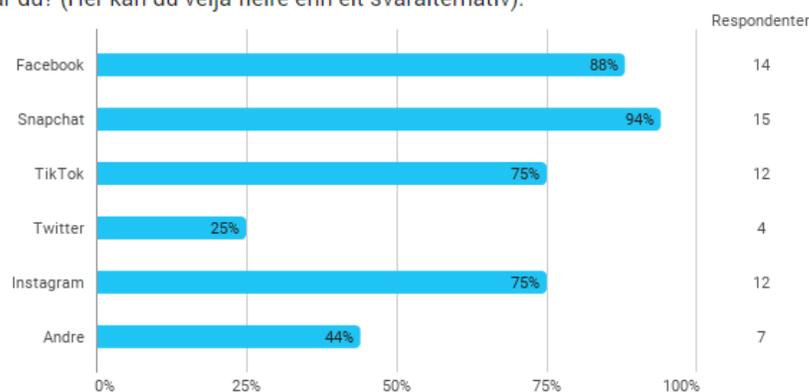

Diagram 1: Kva sosiale medium brukar du?

Me ser at dei det mest nytta sosiale mediet er Snapchat (94 prosent), etterfølgt av Facebook (88 prosent), TikTok og Instagram (75 prosent), andre sosiale medium (44 prosent) og Twitter (25 prosent). Respondenten kunne her velja fleire enn eitt svaralternativ, for å gje eit mest mogleg heilskapleg bilete.

Respondentane vart òg spurde om kva andre sosiale medium dei nytta. Her me nedanfor i diagram nr. 2 svara to av respondentane at dei nytta Messenger, to svara WhatsApp, ein svara Twitch, ein svara Mixer og ein svara Discord. I tillegg svara heile ni av respondentane at dei nytta YouTube. At så mange nyttar YouTube, stemmer overeins med rapporten frå Medietilsynet (2020), difor burde YouTube ha vore eit svaralternativ.

Kva andre sosiale medium nyttar du?
bruger ikkje anna, men kanskje nokon spel som Clash of clans elle nåke
Ingen andre
Youtube
Wahts app
Ingen
youtube
YouTube
Youtube
Messenger
You tube
Discord
Houseparty
you tube
Youtube
You Tube
you tube
twitch
mixer
Ingen
Eg bruker whats app
messenger

Diagram 2: Kva andre sosiale medium brukar du?

Nedanfor i diagram 3 ser me at respondentane vart bedne om å grunngje kva sosiale medium dei føretrakk å nytta. Ein kan sjå at Snapchat vert særleg nemnd som eit sosialt medium som gjer det enkelt å halda kontakt med vener.

Kan du kort forklara kvifor du føretrekk det sosiale mediumet du nyttar mest?
fordi eg kan ha kontakt med venner utan att eg må senda melding og slek
Ein kan sende snaps til enkeltpersoner.
eg føretrekk snap fordi det er enkelt å få kontakt med folk og det er på ein måte blitt ein vane
Eg kan holda kontakten med venner.
lett og kominisera me folk, og morsomt
Eg nyttar snapchat mest fordi då kan eg snakke med venner
eg ser på youtube for da kan eg sjå på traktorer
Fordi du får snakka med venner og familie når du ikkje er med dei eller vist du er langt vekke frå dei.
Det er morsomt og mange muligheitar til forskjellige ting
eg brukar tikok fordi det er mykej spennande og morosamt der
eg kan søke på ting som intriserar meg
Eg kan snakka med vennene mine på snapchat
eg føretrekk snapp fordi det er det eg alltid har brukt og fordi eg føler det er lettare å halde kontakt der
Snapchat - fordi det er lett å snakke med venner+
snapchat fordi eg har mange venner der og whats app fordi det er lettare å kominisera med folk frå utlandet.
eg kan snappe/prate med folk

Diagram 3: Kan du kort forklara kvifor du føretrekk det sosiale mediumet du nyttar mest?

4.1.3 Kor ofte respondentane les og skriv på sosiale medium, og nyttar sosiale medium

Kor ofte nyttar du sosiale medium?

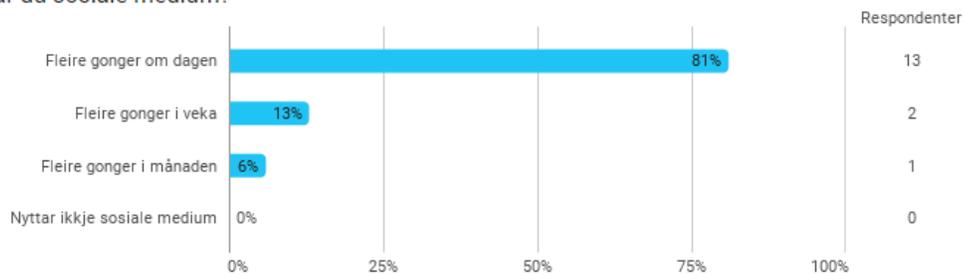

Diagram 4: Kor ofte nyttar du sosiale medium?

På dette spørsmålet ser me at 81 prosent (13 respondentar) nyttar sosiale medium fleire gonger om dagen, 13 prosent (to respondentar nyttar det fleire gonger i veka), og 6 prosent (ein respondent nyttar det fleire gonger i månaden). Dette fortel oss noko om kor utbreidd, og kor stor del av kvardagen sosiale medium kan vera for ein i aldersgruppa 14-15.

Kor ofte les du på sosiale medium? (Meldingar til andre, kommentarfelt osv.)

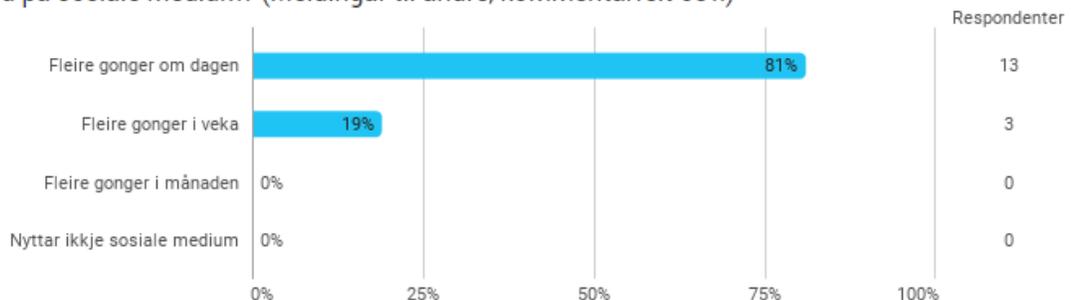

Diagram 5: Kor ofte les du på sosiale medium?

Av diagrammet går det fram at 81 prosent (13 respondentar) les tekstar på sosiale medium fleire gonger om dagen, medan 19 % (tre respondentar) les tekstar fleire gonger i veka. Eit interessant funn her er at den eine respondenten som på førre spørsmål svara at hen nyttar sosiale medium fleire gonger i månaden må ha svara anten at hen les på sosiale medium fleire gonger om dagen eller fleire gonger i veka, sidan ingen har svara at dei berre les på sosiale medium fleire gonger i månaden.

Kor ofte skriv du på sosiale medium? (Meldingar til andre, kommentarfelt, osv.)

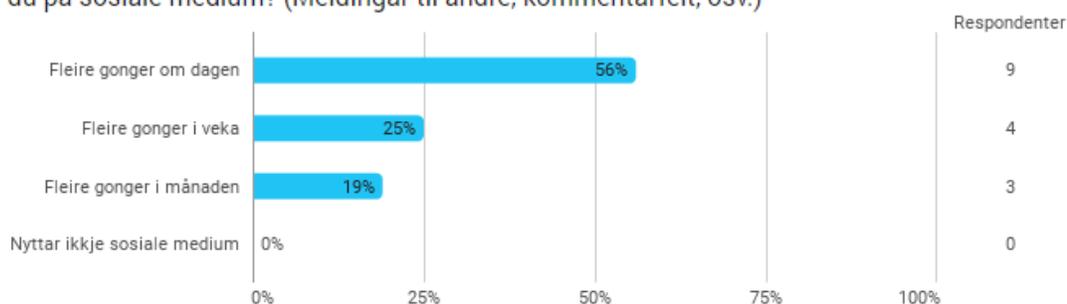

Diagram 6: Kor ofte skriv du på sosiale medium?

Respondentane vart òg spurde om kor ofte dei sjølve skreiv tekstar på sosiale medium. Her svara 56 prosent (ni respondentar) at dei skreiv fleire gonger om dagen på sosiale medium, 25 prosent (fire respondentar) svara fleire gonger i veka, og 19 prosent (tre respondentar) svara fleire gonger i månaden. Om det er slik at respondentane nyttar eit talemålsnært skriftspråk i sosiale medium, kan dette resultatet eventuelt seia noko om hyppigheita for bruk av talemålsnære skriftspråk.

Dersom du nyttar sosiale medium fleire gonger om dagen: kor mange timar for dagen nyttar sosiale medium?

~~2 timar ca.~~

~~litt under ein time.~~

~~6~~

~~3~~

~~5 timar~~

~~ca 4 timar.~~

~~10min~~

~~kanskje, 30 min - 2 t~~

~~5-6~~

~~5~~

~~vait ikkje~~

~~4~~

~~7~~

~~ca. 5 t~~

~~10min~~

~~8timar~~

Diagram 7: Dersom du nyttar sosiale medium fleire gonger om dagen: kor mange timar for dagen nyttar du sosiale medium?

På spørsmål om kor mykje tid respondentane nyttar på sosiale medium kvar dag svara dei fleste ein stad mellom tre og seks timar. Gjennomsnittet på respondentane sin eigen målte tid på sosiale medium vert cirka 3,5 time for dagen. Dette er eit tal som lyt sjåast forsiktig på sidan respondentane ikkje vart

oppmoda om å gå inn på telefonane for å sjå på skjermtid, noko som hadde gjeve meir eksakte tal, men heller vart bedne om å rapportera dette sjølve. Ein ser òg at ein av respondentane har svara “vart ikkje”, og gjennomsnittet for tid nytta på sosiale medium kan difor vera eit anna enn kva som har vorte presentert her.

4.1.4 Språket i sosiale medium

Når du les på sosiale medium, kva språk består tekstane av?

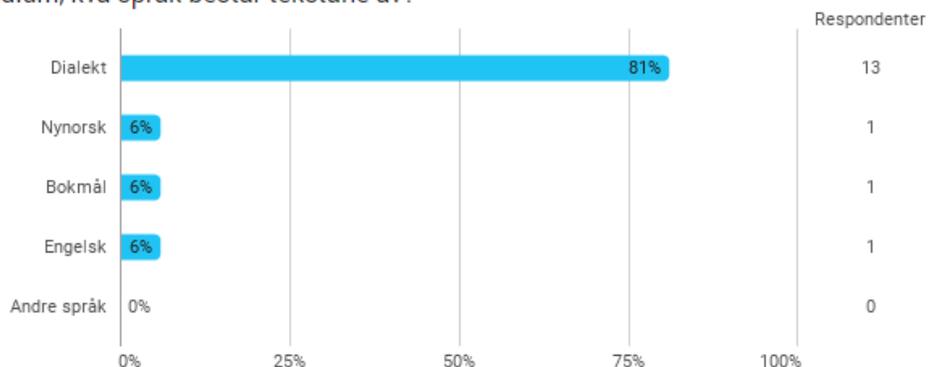

Diagram 8: Når du les på sosiale medium, kva språk består tekstane av?

Her vart respondentane spurde om kva språk dei hovudsakleg las då dei nytta sosiale medium. Me kan sjå at så mykje som 81 prosent (13 respondentar) las hovudsakleg tekstar på dialekt. Dette kan fortelja oss noko om kor mykje innputt ein elev får i form av dialektskriving når hen nyttar sosiale medium. Vidare rapporterte seks prosent (ein respondent) at hen hovudsakleg tekstar les på både nynorsk, bokmål og engelsk.

Når du skriv på sosiale medium; skriv du på dialekt, nynorsk eller bokmål? (Her kan du velja fleire svaralternativ)

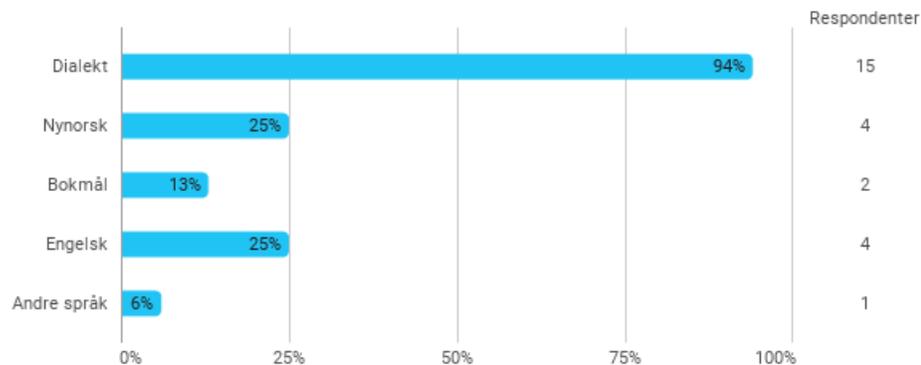

Diagram 9: Når du skriv på sosiale medium; skriv du på dialekt, nynorsk eller bokmål?

På diagram nr. 8 kjem det fram at 94 prosent (15 respondentar) skriv på dialekt på sosiale medium. Dette fortel oss noko om kor utbreidd dialektskriving er i aldersgruppa 14-15. Vidare ser me at 25 prosent (fire respondentar) skriv på nynorsk og engelsk, 13 prosent (fire respondentar) skriv på engelsk medan seks prosent (ein respondent) og skriv på andre språk. Her ser me at dialekt er klårt den mest vanlege språkforma nytta i sosiale medium, og samstundes ser me at både nynorsk og engelsk er nytta meir enn bokmål. Det hadde her vore interessant om spørjeskjema vidare hadde spurd respondentane om i kva kontekst dei nytta desse ulike språka.

Kva føretrekker du å skriva?

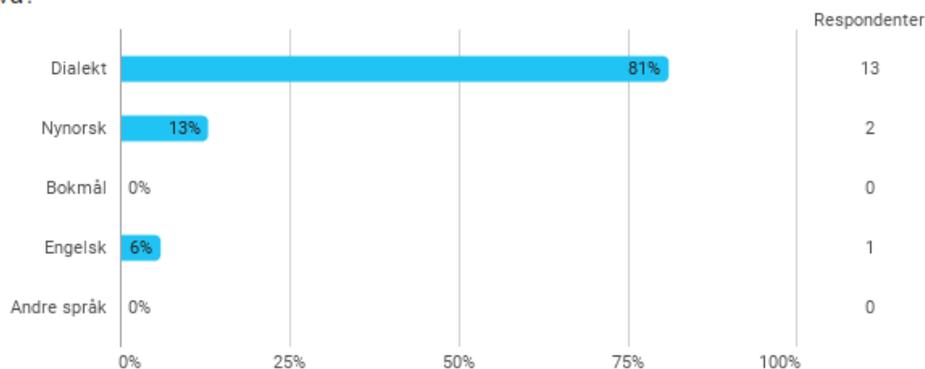

Diagram 10: Kva føretrekk du å skriva?

Vidare vart respondentane bedne om å svara på kva språk dei føretrekkjer å skriva på sosiale medium. Her kan me sjå at 81 prosent (13 respondentar) føretrekkjer å skriva på dialekt, 13 prosent (to respondentar) føretrekkjer nynorsk, og seks prosent (ein respondent) føretrekkjer å nytta engelsk. Desse resultata fortel oss igjen kor utbreidd talemålsnær skriving er, og det fortel oss òg at majoriteten føretrekkjer å skriva på ein talemålsnær måte.

Kvifor respondentane føretrekkjer ei skriftform i sosiale medium

På det opne spørsmålet der respondentane kan grunngje kvifor dei føretrekkjer å skriva på dialekt svara dei fleste av respondentane at dei opplever dette som lettare/enklare (vedlegg nr. 9). Fleire grunngjev at det er slik dei snakkar, dette er til liks med Rotevatn (2014) sine funn der 76,7 prosent svara fordi det var slik dei snakka. Nokre skriv òg at det går fortare, og høyrer meir normalt ut. Ein respondent skriv òg at *Det er enklare å uttrykke seg med ord eg brukar heile tid i kvardagen.*

Respondentane vart nemnd bedne om å grunngje kvifor dei føretrekte å skriva på dialekt. Den raude tråden i svara er at det vert opplevd som enklare å skriva dialekt, og det er difor respondentane

føretrekkjer dette. Mange grunngjev det og med at det er slik dei snakkar, og dermed vert det meir naturleg og enklare enn andre skriftspråk.

Respondentane vart òg bedne om å skildra synet deira på skrivning i sosiale medium og kva språk som var mest vanleg å skriva (vedlegg nr. 10). Her nemner 14 respondentar dialekt som det mest vanlege, elles vert bokmål nemnd fire gonger, nynorsk tre gonger, engelsk to gonger og andre språk ein gong. Igjen fortel dette oss noko om kor utbreidd skrivning på dialekt er i den digitale sfæren til respondentane.

4.1.5 Skrivning på skulen versus skrivning i sosiale medium

Dersom du skriv på dialekt i sosiale medium, klarar du å skilja mellom å skriva dialekt i sosiale medium, og å skriva nynorsk/bokmål i skuletekstar?

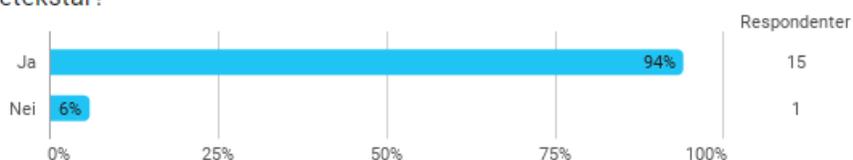

Diagram 11: Dersom du skriv på dialekt i sosiale medium, klarar du å skilje mellom å skriva dialekt i sosiale medium, og å skriva nynorsk/bokmål i skuletekstar?

I diagram nr. 10 ser me at 94 prosent (15 respondentar) hevdar at dei klarar å skilja mellom talemålsnær skrivning i sosiale medium, og å skriva normert nynorsk/bokmål i skuletekstar. Berre ein respondent hevdar hen ikkje klarar å skilja mellom desse to skriftformene. Dette kan fortelja oss at respondentane er klar over at talemålsnær skrivning berre kan nyttast i gitte kontekstar. Det fortel oss at utvalet rapporterer om språkleg medvit.

Når du skriv på skulen, får du kommentarar frå læraren om skrivefeil som liknar dialektord?

Diagram 12: Når du skriv på skulen, får du kommentarar frå læraren om skrivefeil som liknar dialektord?

Ved dette spørsmålet vart respondentane spurde om dei fekk kommentarar frå lærar om skrivefeil som liknar dialektord. Me kan sjå at 56 prosent (9 respondentar) rapporterer at dei får slike kommentarar, medan 44 prosent (sju respondentar) svarar at dei ikkje gjer det. Sjølv om 44 prosent her svarar at dei ikkje får skrivefeil som liknar dialektord i tekstane sine, kan dei likevel ha dette. Desse svara baserer seg

på respondentanes eiga innsikt i skrivninga si. Vonleg har ikkje desse elevane heller talemålsliknande avvik i tekstane sine utan at læraren deira kommenterer dette.

4.1.6 Skriveoppgåve

Her vart respondentane bedne om å sjølve formulera ei melding til ein ven om å vera med på kino.

Føremålet med denne oppgåva var å få eit mest mogleg genuint innblikk i skriftspråket respondenten nyttar på privat basis, på ein etisk forsvarleg måte.

Dersom du skulle sendt ei melding til ein ven der du skulle be vedkomande med på kino: Korleis hadde du skrive den meldinga?

Vi du vera me meg pao kino i måro?

Vil du vera med på kino i kveld

du e me på kino elle?

Vil du vera me pao kino?

du, blir du me på kino elle

Vil du vera me pao kino?

Vil du vera me pao kino

Hei:) Vil du vera med på kino?

Hei, er du med pao kino?

vil du bli me meg pao kino

e du me på kin i kveld

Bli du med på kino?

Hey yo, bli du me pao kino elle?

Vil du vera me på kino?

Hei, berre lurte på om du ville vere med på kino? :)

ska mi pao kino edle

Diagram 13: Dersom du skulle sendt ei melding til ein ven der du skulle be vedkomande med på kino: Korleis hadde du skrive den meldinga?

I denne skriveoppgåva kom det fram at åtte av respondentar nyttar den talemålsnære skriftlege varianten for preposisjonen *på*, nemleg *pao*. Til dømes i setninga *Vil du vera me pao kino?* Dei åtte andre nyttar *på*, noko som ikkje reflekterer den talemålstradisjonelle uttalen for regionen. Det at halvparten nyttar ei dialektal form og den andre halvparten ei standardspråkleg form kan tyda på at talemålet deira kan vera nivellert. Det kan òg peika på at skriftspråket dei nyttar i sosiale medium vert påverka av standardskriftspråket dei høyrer, nyttar og les i skulesamanheng. Samstundes ser me at samtlege respondentar har nytta andre talemålsnære former, dette tydar då på at dei ikkje markerer akkurat dialektvariabelen *pao*, men andre dialektvariablar som *e* for *er*. Dette kan tyda på at blant utvalet i studien kan dialekttrekket *-ao* for *-å* vera nivellert

Ti av respondentane nyttar heller ikkje den stumme konsonanten *-d* i ordet *med*, og skriv i staden for *me*. Dette kan me relatera til talemålet til respondenten, i og med at dette grafemet ikkje er representert i uttale. Me ser òg at to av respondentane kuttar presens-r i ordet *er* og skriv i staden *e*. Til

dømes setninga *Du e me på kino elle?* Dette kan sjåast på som talemålsnær skriving sidan indresognsmålet tradisjonelt kuttar presens-r. Sameleis gjeld ordet *blir*, der to av respondentane har kutta presens-r, og i staden skrive *bli*. Tre av respondentane har òg kutta grafemet –r i slutten av *eller*, og heller skrive *elle*. Den r-lause uttalen er òg tradisjonell for indresognsmålet.

15 av respondentane har skrive ordet *kino* normrett, og ikkje som *kjino*, som er ein meir fonografisk nøyaktig skrivemåte av ordet. Ein av respondentane har skrive *kin*, men det kan tenkjast å vera ein skrivefeil. Ein av elevane har òg nytta ordet *imåro*, for *i morgon*. Dette er kanskje det tydelegaste teiknet på talemålsnær skriving studien har innhenta i og med at heile ordstamma til eit ord vert endra til noko som liknar eit ord frå talemålet til respondentane.

Ein av respondentane har òg skrive meldinga si med kjenneteikn frå midtresognsmålet med ord som *mi*. Dette svaret overraska meg, sidan eg hadde inntrykk av at alle respondentane nytta indresognsmål i daglegtalen sin.

4.2 Elevtekstanalyse

4.2.1 Resultat frå elevtekstanalyse

Dei same 16 respondentane som fylte ut spørjeskjemaet gav òg samtykkje om at tentamensteksten deira kunne nyttast til ein elevtekstanalyse der eg kategoriserte dei forskjellige normavvika. Elevtekstane varierte i lengd frå 1861 ord til 721. I alt vart det analysert 19129 ord frå elevtekstane, og det vart funne 490 avvik frå standardrettskrivinga. Dette gjev eit gjennomsnitt på 39 avvik per respondent. Gjennomsnittet på avvik per 100 ord vart 2,5 avvik. Nokre døme på avvik var til dømes *sei* for å *seia*, *meinar* for *meiner*, *hun* for *ho* med fleire. Den totale oversikta over rettskrivingsavvik kjem fram under *Avvikskategoriar med tal på avvik* på neste side.

4.2.2 Avvikskategoriar med tal på avvik

Diagrammet nedanfor syner alle avvikskategoriar, samt tal på avvik innanfor gitt kategori. Dei eksempla som står etter namnet på avvikskategorien, er eksempel henta frå elevtekstane i kjeldematerialet.

Kategorien *Talemålsavvik* er ei undergruppe av hovudkategorien *Fonografisk nøyaktige avvik*, og ikkje ein sjølvstendig kategori i denne tabellen.

Fonografisk unøyaktige avvik	
1) Forveksling av grafem. T. d. <i>innhodsfortegnelse - inholsfortegnelse.</i>	14
2) Eitt eller fleire grafem lagt til eller utelatt. T. d. <i>ut - ute</i>	19
3) Reversalar eller omkastingar i bokstavrekkjefølgje. T. d. <i>innlending - innledning</i>	3
4) Forveksling av skj- og kj-lyden.	0
5) Retrofleksar utelatne framfor t, d, n og l.	0
6) Dobbelt konsonant, feil tal på konsonantar etter lang eller kort vokal. T. d. <i>degg - deg</i>	26
7) Dobbelt konsonant, stumt grafem manglar eller er tilføyd.	0
Fonografisk nøyaktige avvik og talemålsavvik	
8) Lydrett stavemåte, alle fonema representerte med relevante grafem. T. d. <i>sei - seia.</i>	105
9) Stumt grafem utelate, endrar ikkje utalen. T. d. <i>borde - bordet</i>	16
10) Reversalar som ikkje endrar utalen.	0
11) Lydrett, men feil bruk av dobbelt konsonant. T. d. <i>att - at</i>	32
12) Forveksling av homofone ordpar.	0
13) Overgeneralisering. T. d. <i>meinar - meiner</i>	7
Talemålsavvik	
14) Endingsvokalisme: endingsvokalen –a i tostavingsord, og i determinative fire og åtte. T. d. <i>fira - fire</i>	3
15) Diftongar: -ei og -øy skrive som -ai og -åy. T. d. <i>språyta - sprøyte.</i>	0
16) Diftongar: -au skrive som -eu. T. d. <i>heust - haust.</i>	0
17) Diftongering: -å skrive som -ao. T. d. <i>pao - på.</i>	0
18) Diftongering: -æ framfor -g, -k, -ng og -ngj skrive som -ai. T. d. <i>aigg - egg, lainje – lenge, tainkja, tenkje.</i>	0
19) Diftongering –ø framfor -kkj, -ng, og -ngj skrive som -åy. T. d. <i>slåykkja - sløykkje, håygga - hogga.</i>	0
20) Konsonantar: -rn skrive som –dl. T. d. <i>kådn - korn.</i>	0
21) Konsonantar: -ll skrive som –dl. T. d. <i>stadl - stall.</i>	0
22) Konsonantar: -sl skrive som –tl. T. d. <i>vetle - vesle.</i>	2
23) Konsonantar: -r i ubunden form fleirtal av substantiv fell vekk.	0
24) E-verb i presens endar på -a. T. d. å <i>besøkar - besøker.</i>	7
25) Innskotsvokal: presens av sterke verb endar på -e. T. d. <i>helde - held.</i>	7
26) Bokmålsamanfall. T. d. <i>hun - ho.</i>	64
27) Presens –r fell vekk. T. d. <i>vurdere - vurderer.</i>	12

Morfemavvik	
28) Feil bøyingsendingar. T. d. <i>eventuell - eventuelt.</i>	28
29) Feil rotmorfem eller stamme. T. d. <i>død - døy.</i>	25
30) Særskrivingsfeil. T. d. <i>jule ferien - juleferien.</i>	55
Tillegg	
31) Og vert å.	13
32) Å vert og.	46
33) Det skrive da	1
34) Engelske lånord.	1

Tabell 2: Tal på alle rettskrivingsavvik

4.2.3 Tal på avvik fordelt over alle kategoriar

Diagram 14: Avvika fordelt på fire kategoriar

Her kan me sjå at kategorien med flest registrerte avvik er *Fonografisk nøyaktige avvik/talemålsavvik* med i alt 254 avvik av dei totale 490 avvika. Dette vert igjen 52 prosent av alle avvika i studien. Dette er eit høgt tal, og syner kor stor del av rettskrivingsavvika til respondentane som kan sporast til talemålet deira. *Morfemavvik* er den nest største kategorien med 108 avvik, 22 prosent, etter den kjem *fonografisk unøyaktige avvik* med 66 avvik, 13,4 prosent, og kategorien *tillegg* med 61 avvik, 13 prosent.

4.2.4 Tal på avvik innan dei fire kategoriane

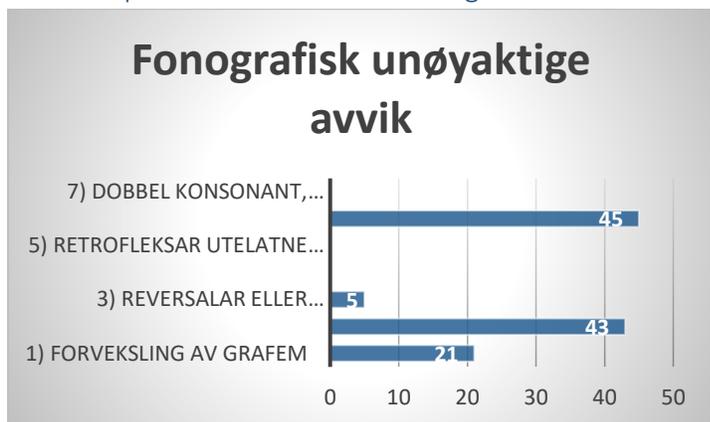

Diagram 15: Fonografiske unøyaktige avvik

I diagram nr. 15 kjem det fram at underkategoriane for kategorien *Fonografisk unøyaktige avvik* registrerte underkategori nr. 1 Forveksling av grafem er det i alt 21 avvik, nr. 2 Eit eller fleire grafem utelatne fekk 43 avvik, nr. 3 Reversalar eller omkastingar i bokstavrekkefølge inneheldt fem avvik og nr. 6 Dobbelt konsonant, feil tal på konsonantar etter kort og lang vokal fekk 45 avvik. Innanfor dei fonografisk unøyaktige avvika i denne studien er det særleg forveksling og utelating av grafem, og avvik som skuldast dobbelkonsonant, som er dei største kategoriane.

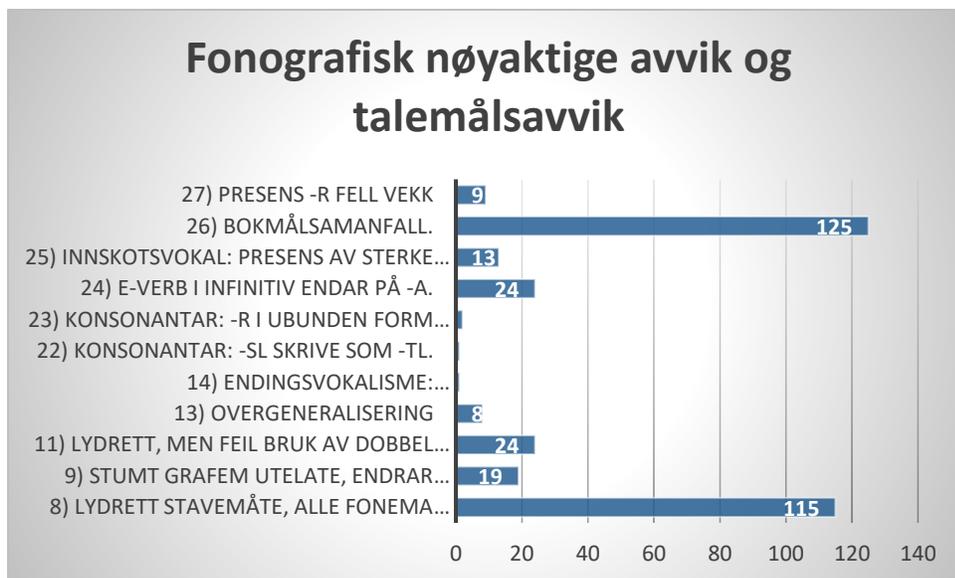

Diagram 16: Fonografisk nøyaktige avvik og talemålsavvik

På kategorien *Fonografisk nøyaktige avvik og talemålsavvik* ser me at kategori nr. 8 Lydrett stavemåte, alle fonema representert ved relevante grafem er nest størst med 115 avvik. I denne kategorien hamna talemålsnære avvik som til dømes *sei* for *seia*. Vidare ser me at nr. 9 *Stumt grafem utelate*, endrar ikkje

utalen har 19 avvik, nr. 11 *Lydrett, men feil bruk av dobbelkonsonant* har 24 avvik, nr. 13 *Overgeneralisering* har 13 avvik. Det var derimot lite avvik som gjekk inn i kategorien *Talemålsavvik* som eg sjølv oppretta. Dei kategoriane som kom mest til nytte her var nr. 24 *E-verb i presens endar på –a* med 24 avvik, nr. 25 *Innskotsvokal: presens av sterke verb endar på –e* med 13 avvik og nr. 27 *Presens –r fell vekk fekk ni* avvik.

Bokmålsamanfall vart lagt under kategorien *Fonografisk nøyaktige avvik og talemålsavvik* sidan fleire av respondentane kan nytta eit meir nivellert talemål enn kva datamaterialet til Ølmheim (1983) byggjer på. Ein kan uansett sjå at kategori nr. 26 *Bokmålsamanfall* er den største avvikskategorien her med totalt 64 avvik.

Diagram 17: Morfemavvik

I kategorien *Morfemavvik* ser me at nr. 30 *Særskrivingsfeil* er den største underkategorien med 72 avvik. I alt var særskrivingsfeil noko nesten alle respondentane hadde, og slike avvik stod for i alt 14,6 prosent av avvika i denne studien. Kategori nr. 29 *Feil rotmorfem* eller feil stamme hadde 36 avvik, og kategori nr. 28 *Feil bøyingsendingar* hadde 30 avvik. Morfemavvik vart noko overraskande den nest største avvikskategorien i denne studien, og sjølv om studien ikkje studerer særskrivingsavvik, er det likevel verdt å merke seg kor mange avvik elevar ved 9. trinn har i denne kategorien.

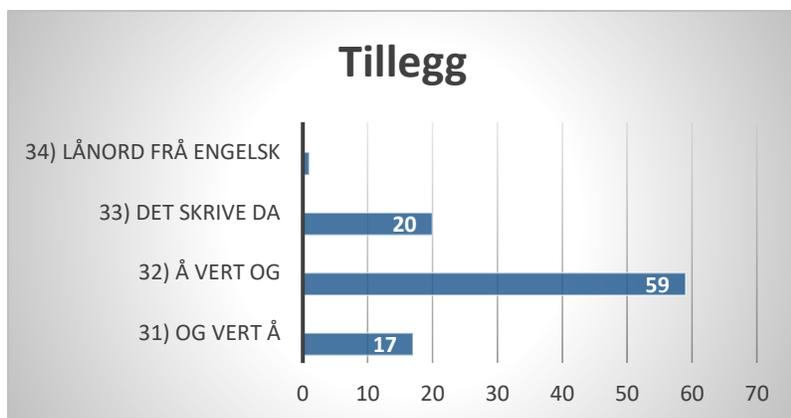

Diagram 18: Tillegg

Eg valde òg å oppretta ein kategori kalla *Tillegg* som eg kunne nytta til å leggja til kategoriar dersom eg trong dette, og fordi eg ynskte å dekkja *og/å*-regelen i studien. Som me ser er kategoriane nr. 31 *Og vert å* (17 avvik) og nr. 32 *Å vert og* (59 avvik) dei to største underkategoriane her. Eit interessant funn er i kor stor grad *å vert og*, og ikkje motsett. Dersom ein slår desse to underkategoriane saman under *og/å*-regel ser me at dei i alt har 76 avvik som, dermed utgjer 15,5 prosent av alle avvika i studien. Til liks med særskriving er det interessant at denne avvikstypen er såpass stor på 9. trinn.

4.2.5 Bokmålssamanfall

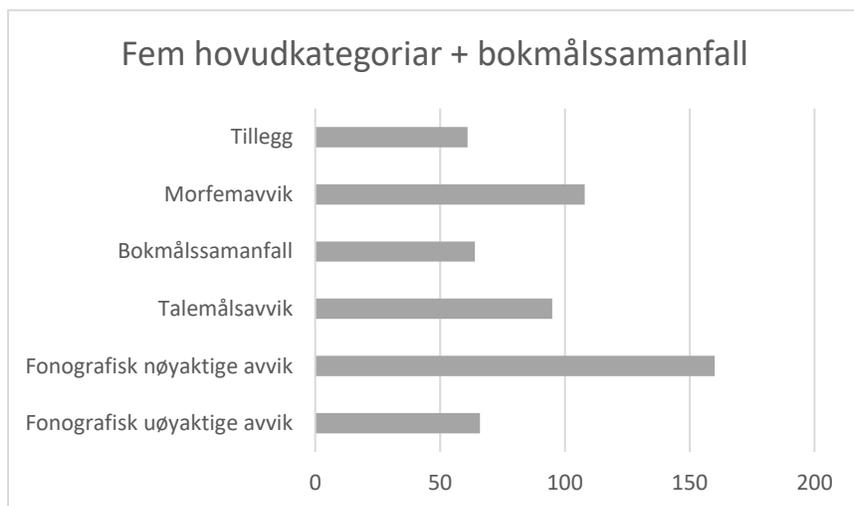

Diagram 19: Fem hovudkategoriar + bokmålssamanfall

I alt avdekte studien 64 bokmålssamanfall, noko som tilsvarar 13 prosent av alle avvik frå elevtekstanalysen. Dette var til dømes avvik som *hun* for *ho*, *avdekket* for *avdekt*, *dager* for *dagar*, *hvis* for *viss* med fleire.

4.2.6 Tal på avvik hjå gutane og jentene

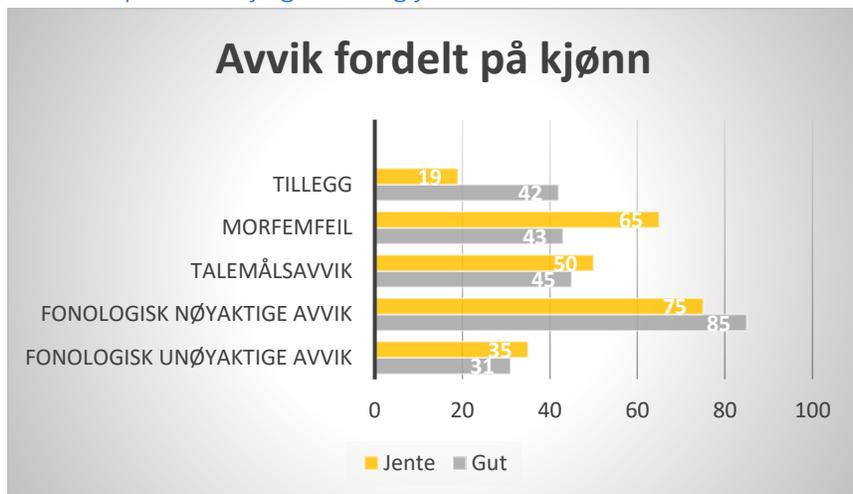

Diagram 20: Avvik fordelt på kjønn

I dette diagrammet kjem dei to kjønnna tilnærma likt ut med 246 avvik, 50,2%, totalt blant gutane, og 244 avvik, 49,8%, totalt blant jentene. Jentene har lågare totalt tal på avvik i motsetnad til gutane, sjølv om dei hadde to fleire respondentar. Samla hadde jentene i studien totalt 11060 ord i tekstane sine, noko som gjev eit gjennomsnitt på 2,2 avvik per 100 ord. Gutane hadde til saman 8069 ord i tekstane sine, noko som gjev eit gjennomsnitt på 3 avvik per 100 ord (vedlegg nr. 11). Dette syner oss at gutane har fleire normavvik enn jentene i denne studien.

Diagram 21: Bokmålssamanfall mellom kjønnna

Når me ser på samanfall med bokmålsnorma, har gutane har fleire avvik enn jentene på denne underkategorien. Gutane hadde med dette eit gjennomsnitt på 0,4 bokmålsavvik per hundre ord, medan jentene hadde eit gjennomsnitt på 0,28 bokmålsavvik per hundre ord.

Fonografisk nøyaktige avvik og talemålsavvik - kjønn

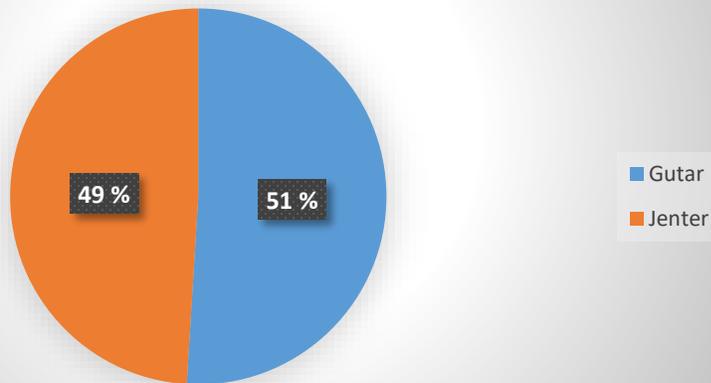

Diagram 22: Fonografisk nøyaktige avvik og talemålsavvik - kjønn

Om me ser på kategorien *Fonografisk nøyaktige avvik og talemålsavvik*, ser me også her at gutane har fleire avvik enn jentene. Gjennomsnittet per hundre ord til gutane for avvik relaterte til talemålet vert dermed 1,6 avvik, og for jentene 1,1 avvik. Her òg lyt ein hugsa på i analysearbeidet at denne studien har hatt ni deltakande jenter, og sju deltakande gutar.

4. 3 Samanlikning av resultat

Eg vil no samanlikna resultatata frå elevtekstanalysen og spørjegranskinga. Her vil dei ulike svara frå respondentane verta sett opp mot kvarandre, samt med materialet frå elevtekstanalysen, for å forsøkje å finna ein korrelasjon mellom talemålsnære praksisar i sosiale medium og tal på rettskrivingsavvik.

4.3.1 Svar frå spørjegransking

94 prosent av respondentane i denne studien svara at dei skreiv på dialekt i sosiale medium.

Respondentane grunngjev at dei skriv på dialekt grunna at det er lettare/enklare, mest naturleg og fordi det samsvarar med korleis dei tenkjer. 56 prosent svarar òg at dei skriv på sosiale medium fleire gonger om dagen. Det kan difor tenkjast at over 50 prosent av respondentane skriv talemålsnært fleire gonger om dagen. Dersom me ser på kategorien *Fonografisk nøyaktige avvik/talemålsavvik* er denne på heile 52 prosent, og 33,9 prosent om me fjernar kategorien bokmålssamanfall. Dette vil seia at ein del stor del av rettskrivingsavvika til respondentane er talemålsnære. Det kan difor òg tenkjast at dei talemålsnære avvika kan i ha kome inn i respondentanes normerte skriftsspråk via bruk av sosiale medium. At 94 prosent nyttar talemålsnære skriftpraksisar, syner kor mykje av den skrivne teksten respondentane møter i private samanhengar er talemålsnære. Grunnlaget for påverknad frå sosiale medium kan difor

vera til stades i og med at majoriteten av tekstane respondentane produserer er talemålsnære. I tillegg svarar 81 prosent at tekstane dei les på sosiale medium er talemålsnære, noko som igjen kan tenkjast å påverka det normerte skriftspråket.

4.3.2 Skriveoppgåve opp mot avvik i elevtekstar

Når me ser på kva svar respondentane gav i skriveoppgåva der dei vart bedne om å invitera med seg ein ven på kino er det mest lett attkjennelege målmerket at dei nyttar preposisjonen *pao* for *på*. Dette syner at respondentane kan skriva talemålsnært i sosiale medium. Derimot hadde ingen av respondentane dette avviket i tekstane sine, noko som tyder på respondentane er i stand til å skilja mellom private skriftssituasjonar og produksjon av skuletekstar. Me ser òg i tekstane respondentane har produsert at fleire kuttar presens-r i ordet *blir*, og skriv i staden *bli*. Nokre kuttar òg stum -d i preposisjonen *med*, og skriv i staden *me*. Dette fell under kategorien *Stumt grafem utelate* i kategoriseringa denne studien har nytta, og kan peika på ein korrelasjon mellom korleis respondentane skriv i sosiale medium, og kva avvik dei har. Begge desse to avvika vart funne i elevtekstmaterialet.

4.3.3 Kontroll på skrivekontekstar?

Heile 94 prosent av respondentane svarar at dei klarar å skilja mellom å skriva talemålsnært i private samanhengar, og normert i skuletekstar. Dette er så mange som 15 av dei i alt 16 respondentane i studien. Sidan me veit at talemålsavvik er ein avvikskategori med i alt 52 prosent av dei totale avvika i studien, kan dette verka noko merkeleg. Det er ikkje slik at berre ein respondent står for alle desse avvika. Dette kan fortelja oss noko om at påverknaden respondentane opplever via sosiale medium, skjer umedvite, og kan syna til at respondentane kan oppleva språkleg påverknad. Ein kan ikkje hevda at alle desse talemålsavvika kjem frå sosiale medium, dei kan koma av at det er slik respondentane snakkar, og at dei gløymer seg i skrivesamanhengar. Ein lyt difor vera forsiktig med å gje sosiale medium "skulda" for talet på talemålsavvik.

Eit eksempel som kan syna at respondentane har kontroll over dei ulike kontekstane kan vera at ingen har skriva preposisjonen *på* som *pao*, endå fleire har oppgjeve at dei nyttar *pao*-forma i private skrivesituasjonar. Dette kan syna at elevane i meistarar å sjå forskjellen på akkurat denne variabelen, og at respondentane ikkje nyttar *-ao* for *-å* i skuletekstane sine. Eit døme som derimot kan peike på det motsette kan vera at fleire droppar stumt grafem i ord som *med* eller *blir*, og skriv i staden *me* og *bli*. Desse orda har respondentane oppgjeve at dei nyttar i private samanhengar, og ein finn fleire eksempel på dei i elevtekstmaterialet.

4.3.4 Kjønn

Om me studerer svara til dei ulike kjønna i oppgåva som spør om respondentane fekk kommentarar om dialektliknande skrivefeil i tekstane sine ser me at fem av gutane svarar at ja, medan berre to gutar svarar nei. For jentene sin del svarar tre ja, og seks av dei nei. Når me analyserer dette svaret lyt me òg tenkja på at me har fleire jenter enn gutar med i studien, og at dette kan vera årsaka. Dette er dessutan små tal, så me kan ikkje stadfesta noko på grunnlag av dei. Det er uansett interessant sidan me på førehand veit at gutane hadde 3 avvik per hundre ord, medan jentene hadde 2,2 avvik per hundre ord. I tillegg svarar seks av jentene at dei klarar å skilja mellom å skriva tekstar på skulen, og at dei ikkje får merknadar om dialektavvik i tekstane sine. Berre to av gutane hevdar her det same. Det kan i denne studien verka som at jentene til ein viss grad meistrar rettskrivingsreglane betre enn kva gutane gjer. Materialet denne studien baserer seg på er såpass lite at det ikkje er mogleg å hevda noko om dette, men det kunne uansett vore eit interessant forskingsspørsmål til ein større studie om kjønnsforskjellar innanfor rettskriving.

5.0 Drøfting

I dette delkapitlet vil eg drøfta funna som er presenterte i resultatkapitlet. Eg vil samalikna resultatata frå min studie med resultat frå tidlegare forskning. Ved å samanlikna resultatata frå min studie opp mot tidlegare studiar kan ein først og fremst finna ut om denne studien har gjort nye funn innanfor dette fagfeltet. Ved å drøfta ulikskapar og likskapar frå ulike undersøkingar kan ein i større grad auka kunnskapsproduksjonen i dette fagfeltet. I tillegg bidreg samanlikning med tidlegare studiar til å måla reliabiliteten ved denne studien. Dersom studien i stor grad gjer funn som er forskjellige funn frå tidlegare undersøkingar, kan dette sjåast på som å svekkja reliabiliteten til funna. Ein gjennomgang av metoden nytta i dette forskingsprosjektet vil òg kort diskutert. Her vil eg i retrospekt fokusera på kva som kunne ha vore gjort annleis, for å betre svara ut problemstillinga, samt auka validiteten til studien. I tillegg vil det i løpet av drøftingsdelen verta presentert ulike implikasjonar til andre funn eg har gjort i prosjektet.

5.1 Drøfting av resultatata

Resultatkapitlet synte at avvikskategorien med flest avvik var *Fonografisk nøyaktige avvik og Talemålsavvik*, med i alt over 50 prosent av rettskrivingsavvika. Dette er dei avvika som kan sporast attende til talemålet til respondentane. Dette er i tråd med funna Eiksund (2020, s. 41) gjorde i sin studie, der respondentane med nynorsk som hovudmål hadde eit fleirtal av avvik i dei skriftlege tekstane sine som kunne sporast attende til talemålet til respondentane (Ibid.: s. 41). Enno ein likskap mellom funna til Eiksund og funna mine er at underkategorien *Lydrett stavemåte, alle fonema representerte med relevante grafem* er den største underkategorien av *Fonografisk nøyaktige avvik* med 16,66 prosent av alle avvika i studien min samla sett. Dette var òg den største underavvikskategorien i Eiksund (2020, s. 41) sin studie, til liks med underkategorien *Stumt grafem utelate*. Sistnemnde underkategori hadde ikkje meir enn 2,75 prosent av alle avvika i studien min, men om ein slår saman underkategoriane *-r i ubunden form fleirtal fell vekk* med 0,28 prosent, og *Presens-r fell vekk* med 1,3 prosent, vert kategorien på 4,3 prosent. Desse to underkategoriane vart lagt til i analyseskjemaet under *Talemålsavvik*, som baserte seg på målmerke frå talemålet til respondentane. Eiksund (2020) sine funn er det i stor grad dei studien har basert seg på. Det at ein ser samsvar mellom funna til Eiksund (2020) og mine, styrkjer reliabiliteten i studien min.

Dersom me held fram med å samanlikna resultatata frå min studie med Eiksund (2020, s. 41) kan me òg sjå at kategorien *Morfemavvik*, og underkategorien *Feil bøyingsendingar*, hadde mange av morfemavvika til nynorskrespondentane hjå Eiksund. I min studie hadde ikkje *Feil bøyingsendingar* fleire enn 4,34 prosent

av alle avvik, og Morfemavvik hadde totalt 22 prosent av avvika. Grunnen til at funna mellom dei to studiane er såpass forskjellige kan vera at studien min har nytta ein eigen underkategori for bokmålsamanfall, som alle avvik som fall saman med bokmålsnorma, hamna under. Denne underkategorien hadde i alt 18,11 prosent av alle avvika i studien, og dersom ein legg denne i lag med *Feil bøyingsendingar* eller *Feil rotmorfem* vil me sjå at dette då vert den største underkategorien i studien med 22,4 prosent.

Underkategorien bokmålsamanfall er vanskeleg å plassera. Bokmålsamanfalla i nynorsktekstar kan stamma frå at nynorskelevar er meir eksponerte for bokmål enn nynorsk i skriftleg form (Bjørhusdal og Juuhl, 2017, s. 116), men kan òg tenkjast å stamma frå dialektnivellering, altså at talemåla i Noreg vert likare over tid. Dersom me tek utgangspunkt i problemstillinga for denne studien, at standardskriftspråket til elevar kan bli påverka av bruk av sosiale medium, kan ein òg spørja seg kva språk elevane møter oftast i sosiale medium. I resultatdelen av denne studien ser me at respondentane har svart at dei språka dei les og skriv mest på sosiale medium er dialekt, eller eit talemålsnært språk, og ikkje standardisert bokmål. Studien har ikkje henta inn noko data om kva språk bøkene dei les på fritida er på, eller kva andre skriftspråk respondentane møter utanom nynorsk. Studien har heller ikkje henta inn nok datamateriale som kan seia noko om talemålet til elevane er ein meir nivellert versjon enn den versjonen studien har teke utgangspunkt i, nemleg framstillinga frå Ølmheim (1983).

Eiksund (2020, s. 60) fann i sin studie frå 6. til 10. trinn at talet på *Morfemavvik* og *Fonografisk nøyaktige avvik* auka etter kvart som elevane vart eldre. Dersom me ser på Medietilsynet (s. 26, 2020) si gransking av born og unges medievanar, ser ein òg at bruken av sosiale medium aukar frå alderen ni til og med tretten år, før det verkar som at auken flatar ut kring 99 prosent. Eit spørsmål me då kan stilla oss er om talet på særleg *Fonografisk nøyaktige avvik* aukar hjå elevar grunna at dei vert meir og meir eksponerte for talemålsnær skriving i sosiale medium?

For å undersøkjia dette vil eg samanlikna tal på talemålsnære avvik i denne studien, med Røhme (2020) sin studie. Det er relevant å samanlikna resultatata våre er fordi me begge har gjennomført studiane i same område og med same talemål, men med ulike aldersgrupper. Med bakgrunn i Eiksund (2020) sin påstand om at talet på talemålsavvik aukar utover skulegongen til elevane, kan mitt forskingsprosjekt dermed svara på dette ved å samanlikna funna mine, og Røhme (2020) sine. Dette kan i tillegg gjerast for å måla reliabiliteten i studien min, opp mot Eiksund (2020). Røhme (2020, s. 39) fann at i alt 17,6 prosent av avvika var samanfall med talemålet til elevane. Om me slår saman talet på avvik frå kategorien *Talemålsavvik* og *Fonografisk nøyaktige avvik* i min studie ser me at det talet på avvik som

kan relaterast til talemålet var i alt 52 prosent. Dette talet er medrekna tal på bokmålssamanfall i elevtekstane. Dersom me plasserer bokmålssamanfalla i kategorien *Morfemavvik*, som Eiksund (2020), vert talet på talemålssamanfallande avvik i alt 33,9 prosent. Dette er uansett vesentleg høgare enn funna Røhme (2020) gjorde. Om me set resultatata frå Wiggen (1992, s. 149) opp mot funna i min studie ser me at Wiggen (1992) avdekte at 31,1 prosent av avvika i tekstane til nynorskelevar samanfall med både bokmålsnorma eller talemålet til elevane. Legg me funna til Eiksund (2020, s. 60) til grunn, at talemålsavvika aukar med alderen, kan det sjå ut som at det finst ein korrelasjon mellom alder og påverknad frå sosiale medium. Rapporten til Medietilsynet (2020, s. 26) peikte på at frå alderen ni til tretten aukar borns bruk av sosiale medium. Det bør likevel her nemnast at Medietilsynet (2020) sin rapport berre omhandla tida borna nyttar på sosiale medium, og ikkje i kva grad standardskriftspråket deira kunne verta påverka av dette. Ein kan dermed ikkje med desse funna sikkert stadfesta at bruk av sosiale medium, og eksponering av talemålet i skriftleg form, har ein negativ effekt på elevars normerte skrivning. Funna er uansett interessante, og støttar oppunder funnet til Eiksund (2020, s. 60) om at talemålsnære avvik aukar med alderen, og at det er noko det lyt jobbast aktivt med i skulen.

Eit av dei spørsmåla denne studien har avdekt vert dermed når er arbeidet med bevisstgjerung av skriftpraksisar på sosiale medium viktigast? Me ser at Medietilsynet (2020, s. 26) peikar på ein auke i bruk av sosiale medium i alderen 9-13 år, og dermed lyt ein fokusera på talemålsnær skrivning allereie tidleg på mellomsteget. Ein proaktiv framgangsmåte allereie tidleg på mellomsteget der ein byrjar arbeidet med å forklara skilnaden på tekstar produsert på skulen, og tekstar produsert i private kontekstar, kan hindra at elevane legg til seg vanar med å nytta talemålsnær skrivning i skuletekstar. Dersom ein gjer dette, kan ein gje elevane kjennskap til kva form for skrivning som vil møta dei på sosiale medium, og på denne måten kan ein førebu elevane, og byrja arbeidet med å læra elevane skilnadane mellom skrivning i private samanhengar og skrivning på skulen. Undervisning i og om sosiale medium tidleg i skuleløpet vil ikkje berre hjelpe elevane til å verta betre skuleskrivarar, men kan òg hjelpe elevane til å utvikla kjeldekritikk, og gjera dei til meir ansvarsbevisste, digitale borgarar.

Wiggen (1992) publiserte sin studie i 1992, ei tid utan sosiale medium, og fann mindre talemålsavvik enn denne studien har gjort. Eit spørsmål kan dermed verta om resultatata frå 1992, og frå 2021 skil seg frå kvarandre grunna ein auke i bruk av sosiale medium? I tidsrommet mellom 1992 og 2021 har internett vorte allemannseige, og dei fleste i Noreg har i dag ein lett tilgang til internett og sosiale medium. Respondentane i studien min vil mest truleg ha vore på sosiale medium i fleire år, og dermed må dei ha vore eksponert for talemålet i skriftleg form i mykje større grad enn respondentar frå seint 70-tal. Dette

vert igjen eit tankeeksperiment, men kan likevel vera verdt å reflektera kring. Det fortel oss òg noko om behovet for meir forskning på kva effekt bruk av sosiale medium kan ha på elevar i grunnskulen.

5.2 Kan sosiale medium påverka elevars skrivning, og i så fall korleis?

Ser me på internasjonale funn kring negativ eller positiv effekt på skriftspråket etter bruk av sosiale medium kan det nemnast at Sincuba & Songxaba (2019, s. 5) fann at elevar tek med seg skrivestilar frå sosiale medium inn i skuletekstar. Dette tyder på at hyppig bruk av sosiale medium kan føra til at elevar får fleire rettskrivingsavvik i tekstar dei produserer på skulen. Alloway, Alloway & Dawson (2013, s. 14), fann derimot ut at respondentar som aktivt hadde nytta det sosiale mediet Facebook vart betre skrivarar, enn dei som ikkje hadde nytta det. Alloway, Alloway & Dawson fann altså ein positiv korrelasjon mellom tid nytta på sosiale medium og skriveferdigheiter (Ibid.: s. 20). Eg vel å dra begge desse to synspunkta på bruk av sosiale medium og skriveferdigheiter fram for å betre syna kor komplekst dette emnet er.

Alloway, Alloway & Dawson (2013, s. 14) hevda at bruk av Facebook gav mykje skrivetrening, og dermed vart dei elevane som nytta dette, betre skrivarar. Skal me trekkja inn funn frå Vangsnes (2019, s. 95) der han hevdar at talemålsnære skriftpraksisar òg har geografiske forskjellar, kan me spørja oss kva område Alloway, Alloway & Dawson (2013) henta inn kjeldematerialet sitt? Vart det innhenta ein stad der talemål i stor grad samsvarar med standardskriftspråket? Og vart kjeldematerialet til Sincuba & Songxaba (2019) innhenta ein stad der talemålet i liten grad samsvarar med standardskriftspråket til respondentane? Artiklane til Sincuba & Songxaba (2019) og Alloway, Alloway & Dawson (2013) nemner ikkje i kva grad talemålet skilde seg frå standardskriftspråket respondentane nytta. I og med at min studie i stor grad fokuserer på talemålet til respondentane som ein årsak for rettskrivingsavvik kan ein dermed stilla spørsmål med overføringsverdien funna Sincuba & Songxaba (2019) og Alloway, Alloway & Dawson har gjort til min studie. Målmerka for talemålet eg har henta inn materialet mitt frå skil seg frå standardskriftspråket, og kan då bruk av sosiale medium i større grad påverka standardskriftspråket? Eg valde likevel å nytta desse studiane då dei kjem med konkrete funn på om sosiale medium kan i nokon grad vera ein påverknad for elevars standardiserte skriftspråk. Ein lyt erkjenne at bruk av sosiale medium kan ha effektar for elevars standardskriftspråk, men korleis og i kva grad er enno ukjend. Igjen ynskjer eg å trekkja fram Eiksund (2020, s. 60) si meining om at talemålsnær skrivning er noko som det lyt jobbast aktivt med i skulen. Om lærarar set fokus på dette, kan også dei i framtida vera betre i stand til å danna seg konkrete synspunkt og meiningar i denne saka, og ein kan få utvikla strategiar for dei elevane som alternativt let seg påverka negativt av skriftkulturane dei møter i private samanhengar. Om sosiale

medium gjev ein positiv påverknad på elevars skrivning, lyt ein og som lærar jobba med dette i undervisninga.

5.3 Andre avvik

Forskningsprosjektet mitt har i hovudsak teke føre seg talemålsnære avvik i elevars tekstar. Mange av dei avdekte avvika er ikkje talemålsnære, men går heller direkte på rettskriving av enkeltord. Desse avvika er òg relevante. Ein studie i elevars rettskriving kan ikkje utvikla tunnelsyn, og fokusera for mykje på berre ei form for avvik som kan dukka opp i elevtekstar. Difor vel eg å presentera, samt drøfta, nokre av dei andre rettskrivingsavvika som denne studien har avdekt. I resultatdelen av oppgåva vart særleg avvik kring dobbelkonsonant trekt fram under kategorien *Fonografisk unøyaktige avvik* med 6,5 prosent av alle avvika i kjeldematerialet. Me ser òg frå resultatdelen at særskrivingsavvik vart ein større avvikskategori med heile 10,4 prosent. I tillegg var totalt 11 prosent av avvika knytt opp mot og/å-regelen. Dette vil seia at reknar ein saman dobbelkonsonantavvik, særskrivingsavvik og og/å-avvik, utgjer dette totalt 27,9 prosent av alle avvika i studien. At over ein fjerdedel av alle rettskrivingsavvik i ein studie hamnar under tre underkategoriar, er eit viktig funn, og kan bidra til å syna kor viktig allsidig arbeid med rettskriving er heilt opp til 9. trinn, truleg òg 10. trinn, samt vidaregåande skule. Sjølv om denne studien har som mål å avdekkja positiv/negativ effekt av bruk av sosiale medium på normert skrivning, er det viktig at ein tillèt seg å reflektera kring funn som dette. Ifølgje den nye læreplanen for norskfaget skal eleven etter 10. trinn *meistra rettskriving og ordbøying på hovudmål og sidemål* (Kunnskapsdepartementet, 2021). For at eleven skal ha best mogleg føresetnad for å gjera dette, er det viktig at ein nyttar studiar som dette for å spesifikt undersøkje kva elevar med nynorsk som hovudmål slit med å få til i rettskrivinga si. Samstundes gjeld ikkje desse siste avvika spesifikt nynorskelevar, og dermed kunne ein ha undersøkt særskrivingsavvik, dobbelkonsonantavvik og og/å-avvik hjå alle norskskrivararar. Funna mine er relevante sidan dei konkret syner kva rettskrivingsavvik eit utval nynorskelevar har, men akkurat desse avvika avgrensar seg ikkje nødvendigvis til nynorskelevar, og difor bør det forskast på i ei større breidde.

5.4 Bokmålssamanfall

Om me ser på bokmålssamanfall som underkategori, ser me at talet på avvik her er på 18,1 prosent. Dette er eit lågt tal om me samanliknar tala frå tidlegare studiar frå lågare trinn som Bjørhusdal og Juuhl (2017) og Røhme (2020). Hjå Bjørhusdal og Juuhl (2017, s. 101) vart det totale talet på bokmålssamanfall på 43,5 prosent, medan hjå Røhme (2020, s. 39) var talet på 47 prosent. I studien til Bjørhusdal og Juuhl (2017) hadde forskarane ikkje kunnskap om kva talemål respondentane snakka, og ein kan då vurdere

moglegheita om respondentane kan ha kome frå ein nynorskkommune i brytningspunktet mellom nynorsk og bokmål som hovudmål, og dermed kan dette vera forklaringa på eit høgt tal på bokmålssamanfall. I studien til Røhme (2020) derimot hadde forskaren kunnskap om talemålet til respondentane, og kjende til fleire av målmerkja for talemålet. Røhme (2020) gjennomførte til liks med meg studien sin i Indre Sogn, ein region som ikkje ligg i noka form for brytningsområde mellom bokmål og nynorsk. Likevel registrerte Røhme (2020) 47 prosent av rettskrivingsavvika som bokmålssamanfall. I studien min, som òg er gjennomført i Indre Sogn, er det ikkje registrert meir enn 18,1 prosent av avvika som bokmålssamanfall. Dette kan sjåast på som noko som minskar reliabiliteten for forskingsprosjektet mitt, fordi det ikkje samsvarar med tidlegare forskning.

Likevel bør det understrekast at dataa nytta i denne studien vart innhenta blant respondentar ved 9. trinn, altså elevar som var komne tre år lengre i utdanningsløpet sitt enn i studiane til Bjørhusdal og Juuhl (2017) og Røhme (2020). Det kan tenkjast at respondentane i løpet av desse åra har vorte meir merksame på bokmål kontra nynorsk. Til dømes byrjar mange skular sidemålsundervisninga ved 8. trinn. Respondentane i denne studien kan dermed ha arbeidd med bokmål i eitt og eit halvt år før elevtekstane vart innsamla og analysert. På denne stunda kan det vera tenkjeleg at elevane har vorte meir merksame på skilnaden mellom bokmål og nynorsk, og difor og har minska talet på bokmålssamanfall i tekstane sine.

For å trekkja inn faktoren sosiale medium kan me sjå at 6 prosent av respondentane les tekstar på bokmål på sosiale medium, og 13 prosent skriv på bokmål på sosiale medium. Bjørhusdal og Juuhl (2017, s. 116) hevda at nynorskelevar får for lite innputt frå tekstar på hovudmålet sitt når dei les i private samanhengar. Basert på resultatata frå studien min verkar det som at majoriteten av tekstane elevane les på sosiale medium i private samanhengar, er tekstar skrivne på eit talemålsnært språk. Dermed kan det verta vanskeleg å hevda at sosiale medium har påverka respondentane til å få avvik som samsvarar med bokmålsnorma i tekstane dei produserer på skulen.

Som med særskrivingsavvik, avvik med dobbel konsonant og avvik med og/å-regelen lyt ein fokusera på kor høgt talet på bokmålssamanfall blant nynorskelevar er. Ved å først og fremst bevisstgjera lærarar, og andre med tilknytning til skulen, kan ein aktivt arbeida for å gje elevane ein best mogleg skriveopplæring, sidan ein veit kva rettskrivingsavvik elevane har flest av. Det kan òg vera interessant å sjå på kva avvik elevar får på ungdomstrinnet, for å starta arbeidet med bevisstgjerung av elevar ved lågare trinn.

5.5 Auke i motivasjon

I teorikapitlet vart det presentert kort frå studiar frå Sabaruddin (2019) og Hsu (2013) at bruk av sosiale medium kan vera med å skapa motivasjon for skiving. Dette bør vera noko språklærarar, men og andre lærarar, tek med seg i framtidig undervisning. Om ulike sosiale medium er ein plattform elevar er motivert for å jobba med, bør dette takast inn i undervisninga. Sabaruddin (2019, s. 41) poengterte at sosiale medium fungerer særleg godt til grammatiske øvingar. Me ser i resultatdelen i denne studien at alle respondentane nyttar sosiale medium, og fleire av dei nyttar dette kvar dag. Difor kan det òg vera interessant om sosiale medium kan bidra til mengdetrening i skiving. Dette lyt forskast meir på, gjerne via eksperimentelle framgangsmåtar, der ein testar ut særleg grammatisk øving i sosiale medium.

I tillegg vil eg poengtera kor viktig funna til Hsu (2013, s. 429) er med tanke på å ta sosiale medium inn i undervisninga om elevar med påvist dysleksi får auke i skrivemotivasjonen sin av dette. Elevar med dysleksi treng gjerne mengdetrening i skiving, og om sosiale medium kan vera ein arena der dei opplever at dei er meir motivert lyt lærarane forsøkja å nytta desse verktøya.

Dette kan sjåast på som relevant for problemstillinga då den spør korleis elevars standardskriving kan påverkast av private skriftpraksisar. Dersom elevar opplever at skiving på sosiale medium gjev dei meir motivasjon for skrivearbeid i skulen, kan ein nytta dette for å forsøkja å gje elevane enno meir skrivetrening. Om elevane får trene meir på skiving vil dei truleg òg verta betre skivarar. På denne måten kan sosiale medium verta eit godt verktøy for elevars arbeid med eiga skiving.

5.6 Drøfting av metode

Denne studien har nytta ein kvantitativ metode, med ei samansetjing av ulike kvantitative data, tekstanalyse og spørjeskjema. I metodekapitlet kjem det fram at dette vert gjort for å sikra best mogleg truverdige data, samt for å på best mogleg måte få svar på problemstillinga. I tillegg har studien nytta eit tverrsnittdesign, altså teke utgangspunkt i respondentanes resultat og svar på eit tidspunkt i livet deira. I metodekapitlet presenterte eg at eit longitudinelt design kunne ha passa studien betre. Eiksund (2020) sin studie gjorde til ein viss grad dette ved å analysa elevtekstar frå 6. til 10. trinn, og vart dermed i mykje større stand til å seia om talemålsavvik auka med alder eller ikkje. Dette har ikkje vore mogleg for denne studien, sidan det er ei masteroppgåve, som har gått frå august til mai månad. I drøftingsdelen av denne studien vart det presentert funn frå Røhme (2020) som vart samanlikna med resultatata mine, samt Medietilsynet (2020) sin rapport om borns bruk av sosiale medium. Det at ein samanliknar to ulike studiar opp mot kvarandre kan sjåast på som uproblematisk, men ein skal likevel leggja til grunn at

studien min og Røhme (2020) sin ikkje har nytta same respondentane, og heller ikkje like mange. Talet på rettskrivingsfeil varierer frå elev til elev, og når me ikkje baserer dataa frå same respondentar kan det ikkje nødvendigvis stadfestast at respondentane i til dømes Røhme (2020) sin studie vil auka talemålsavvika i skuletekstane sine utover i skuleløpet sitt.

Studien min fekk i alt 16 respondentar, i motsetnad Røhme (2020, s. 21), med 44 respondentar, og Bjørhusdal & Juuhl (2017, s. 95), med 26 respondentar. Forskjell på tal på respondentar kan vera ei mogleg feilkjelde. I og med at mykje av samanlikningsgrunnlaget eg har er frå Røhme (2020) sin studie bør det merkast at talet på respondentar i hennar studie var høgare enn mitt. Å nytta fleire respondentar kan ha ført til at resultatata Røhme (2020) har funne betre skildrar i kor stor grad elevar om elevar frå Indre Sogn har talemålsavvik i skuletekstane sine. I tillegg nyttar Eiksund (2020, s. 27) berre tre nynorskelevar i sin studie, noko som igjen kan vera ei potensiell feilkjelde. At deltakartalet på dei ulike studiane dette prosjektet vel å samanlikna seg med er i stor grad forskjellig er noko som gjer at studien min ikkje kan med tryggleik stadfesta om talemålsavvik i skuletekstar er eit aukande fenomen, utover utdanningsløpet til elevar. Sjølv om deltakartala i dei ulike studiane er forskjellig, har eg likevel valt å nytta dei i min studie fordi dei bidreg til å auka kunnskapen kring eit emne som i liten grad er forska på. Forskningsprosjektet mitt har og basert seg på å nytta både tekstanalyse og spørjegransking, for å henta inn datamaterial. Dette har gjort at ein har vore i større stand til å samanlikna dei ulike aspekta kring temaet opp mot kvarandre. Til dømes såg me i resultatkapitlet at 44 prosent av respondentane skreiv at dei ikkje fekk merknadar om dialektord i skuletekstane sine. Samstundes synte tekstanalysen at nesten alle respondentane hadde talemålsavvik i ei eller anna form i tekstane sine. Det at denne studien har blanda metodar i innsamlinga har dermed synt seg å vera eit effektivt tiltak for å kunne svara på problemstillinga. Dette kan sjåast på som noko som aukar validiteten til studien, sidan ein går på problemstillinga frå fleire vinklar. Då eg hadde fullført elevtekstanalysen og samla inn svara frå spørjeskjema undra eg meg over kva tankar norsklæraren til elevane hadde gjort seg kring desse funna. Om ein hadde introdusert eit kvalitativt metodeperspektiv i tillegg i denne studien, der norsklæraren hadde vorte introdusert for resultatata og vorte beden å kommentera detta, kan det henda at norsklæraren kunne bidrege med fleire refleksjonar kring funna, sidan vedkomande i betre grad kjenner elevane enn meg. Dette kunne òg ha vorte introdusert som eit grep for å i større grad betra validiteten til studien, samt at refleksjonane norsklæraren kunne gjort, mest truleg hadde vore interessante å drøfta.

Framstillinga av talemålet til respondentane kjem frå Ølmheim (1983) sin studie, og dette kan vera lite representativt for korleis ungdom snakkar i Indre Sogn i 2021. Å basera ein studie på eit nesten 40 år gammalt materiale om talemålet kan utgjera eit utdatert samanlikningsgrunnlag.

Skriveoppgåva eg valde å inkludera i spørjeskjemaet mitt, hadde som hensikt å gje eit innblikk i kva slags skriftpraksisar elevar nyttar i sosiale medium for så å sjå etter dei same ordformene i elevtekstane.

Diverre fekk eg inn lite tekst på denne skriveoppgåva, og difor fekk eg lite data om den talemålsnære skrivinga til elevane. Dette er noko som kunne vorte endra ved og til dømes gjort som Røyneland & Vangsnes (2020) og nytta fleire kontekstar elevane skulle skriva innanfor. Hadde respondentane fått fleire liknande oppgåver kunne dette ha bidrege til eit større datamaterial om elevars private skriftpraksisar, og i kor stor grad elevar frå eit utval skriv talemålsnært i sosiale medium. Hadde eg nytta fleire skriveoppgåver, om mogleg større, der eg hadde fått inn eit større kjeldemateriale om respondentanes skriving i sosiale medium i private samanhengar, kunne dette bidrege til å ha gjeve meg større innsikt i elevars skrivevanar i private samanhengar. Eg kunne i mykje større grad ha sett etter enkeltavvik i elevtekstane, og sett om dette samsvarar med korleis respondentane hevdar dei skriv i sosiale medium. Hadde eg fått inn eit større kjeldemateriale i form av genuine skriftprøvar frå elevane kunne dette også bidrege til validiteten til studien, sidan ein hadde hatt meir materiale å analysa til.

Når det gjeld sjølve elevtekstanalysen, la eg opp til å henta inn tidlegare tentamenstekstar for å gje materialet eg skulle analysa, eit mest mogleg genuint preg. Dette bidrog til at eg i stor grad fekk genuint materiale å arbeida med, og avvika studien min har avdekt er avvik elevar truleg gjer til dagen i skulen. Tekstmaterialet frå elevtekst til elevtekst var noko sprikande i lengd, med den lengste elevteksten på 1861 ord, medan den kortaste var på 721 ord. At talet på ord per elevtekst har så store skilnadar kan sjåast på som noko negativt, i form av at kjeldematerialet vert ulikt frå elev til elev. Likevel, vil det alltid vera slik at nokre elevar produserer meir ord i skrivesituasjonar enn andre.

6.0 Konklusjon

Denne studien hadde som mål å granske i kva grad private skriftpraksisar kan påverka elevanes standardiserte skriftspråk. Ut i frå teorigrunnlaget denne studien har basert seg på kan ein seia at sosiale medium kan påverka elevars standardiserte skriftspråk, men korleis og i kva grad er enno ukjend. Denne granskinga har peika på kor utbreidd sosiale medium er blant elevar, og at deira føretrekte skriftspråk på sosiale medium er talemålsnært. Studien som Sincuba & Songxaba (2019) utførte fann at sosiale medium kan påverka elevars skriftspråk negativt, medan Alloway, Alloway & Dawson (2013) fann at sosiale medium kan vera ein positiv påverknad. I tillegg skal det nemnast at Sincuba & Songxaba (2019) samt Alloway, Alloway & Dawson (2013) ikkje studerte dialektskriving, men heller korleis effekt bruk av sosiale medium kan ha på elevars standardskriving. Dei er likevel tekne med i studien for å syna kva effekt sosiale medium, og skriving i sosiale medium, kan ha på elevars standardskriving.

Studien gjer same funnet Eiksund (2020) gjorde, med at talemålsavvik i nynorsktekstar aukar utover skulegongen til elevane. Dette vart gjort med å samanlikna resultat denne studien ved 9. trinn, og Røhme (2020) sine resultat som var henta inn innanfor same målføret, men ved 6. trinn. Om ein legg til grunn tal frå Meditetilsynet (2020), at bruken av sosiale medium aukar frå alderen 10 til 13, kan ein hevda det finst ein svak korrelasjon mellom bruk av sosiale medium, og tal på rettskrivingsavvik i elevtekstar. Det skal derimot seiast at både min og Røhme (2020) sin studie er små studiar, og dermed vert datamaterialet for lite til å stadfesta noko.

Omfanget av denne studien vert for lite til at me kan stadfesta noko. Likevel, me kan sjå at over 50 prosent av rettskrivingsavvika i utvalet sine tekstar er talemålsnære avvik. Dette kan peika på at sjølv om elevar rapporterer at dei er i stand til å skilja mellom skriving i private samanhengar, på sosiale medium, og skuleskriving, er de ikkje nødvendigvis sikkert at elevane klarar dette. Om desse avvika kjem av at elevane skriv talemålsnært i private samanhengar på sosiale medium, eller om det er samsvar mellom talemål, og gjera tankar om til skrift kan ikkje denne studien stadfesta.

Resultata i denne studien konkluderer altså ikkje med noko sikkert. Likevel, ein sikker ting er at arbeid med talemålsavvik i elevtekstar er ein stor del av avvika elevar gjer i skuletekstar, og difor er dette noko som lyt jobbast aktivt med i skulen. I tillegg lyt og lærarar starta, eller halda fram med, å undervisa i og gjerne på sosiale medium. Elevar lyt lærast forskjellen mellom ulike kontekstar dei skriv i, når ein kan skriva talemålsnært, og når ein lyt skriva normert.

6.1 Implikasjonar

Studien har òg avdekt at særskrivingsavvik, avvik knytt til og/å-regel samt dobbeltkonsonant lyd arbeidast meir med i skulen, då dei var ein stor del av det totale avviksmaterialet studien avdekte. Dette syner behovet for arbeid med rettskriving heilt opp til og med ungdomstrinnet. Dette forskingsprosjektet har valt å undersøkje elevars rettskriving, og det er difor naturleg å kommentera andre avvik elevar òg gjer, og ikkje berre dei som kan sporast attende til talemålet til elevane.

Som norsklærar opplevde eg denne tabellbaserte forma å driva tekstretting som å vera særleg effektiv for å få betre innblikk i elevars skriving. Dette opplevde eg som ein god taktikk i "rettearbeid", og det vil mest mogleg vera noko eg sjølv tek med meg ut i arbeidslivet. Ved å katalogisera dei ulike avvikskategoriane på same måte som er gjort i denne studien kan ein i større grad sjå kva typar for avvik elevar, og elevmassen gjer, og seinare retta undervisninga inn mot dette. I tillegg kan dette og vera eit verktøy for norsklærarar som underviser born med lese- og skrivevanskar. Ved å nytta eit oversikteleg form for system vil ein i større grad kunne sjå kva del av pensum eleven har problem med, og kunne driva mengdetrening i undervisninga inn mot dette. Om dette funnet er ein direkte implikasjon av studien kan diskutera, men sjølv meiner eg at å ha nytta systematiske tabellar har synt seg nyttig, og vel difor å ta dette med.

6.2 Vidare forskning

Basert på funna eg har gjort i denne studien vil eg no presentera eventuelle spørsmål som burde sjåast nærare på i framtidige forskingsprosjekt. Studiar med større kjeldematerial enn eg har nytta bør gjennomførast, for å kunne stadfesta eller avkrefta om bruk av sosiale medium kan påverka elevars standardskriftspråk. Dette prosjektet har avdekt kor utbreidd bruk av sosiale medium er, og kor ofte elevar rapporterer at dei både les og skriv på sosiale medium. Om me legg til grunn at sosiale medium gjev mengdetrening i lesing, kan til dømes vidare forskingsprosjekt sjå på kva tekstar elevar vil møte på sosiale medium. Vil dei berre vera skrivne på eit talemålsnært språk? Eller nynorsk, bokmål eller engelsk?

Eit anna forskingsprosjekt for analyse av liknande kjeldematerial kan vera å oppretta skjema for kvar elev om deltek i studien. Dette kunne vorte gjennomført ved at alle respondentane i ein studie hadde svara ut spørjeskjema med namn, slik at forskaren seinare kunne ha sett svara deira opp i mot tal på avvik, og kva typar avvik, i elevtekstane til respondenten. Dersom ein hadde gjort dette med fleire elevar kunne ein ha delt dei med mest talemålsavvik inn i grupper, og samanlikna om desse skreiv meir på

sosiale medium enn andre respondentar. På denne måten kunne ein ha i betre grad sikra seg bevis for om sosiale medium kan ha ein negativ eller positiv påverknad for elevars skriftspråk eller ei.

Ein ting eg merka meg då eg dreiv analysearbeidet av elevtekstane var kor godt kjend eg følte eg vart med kvar enkeltelev. Eg tenkjer difor som norsklærer at ei slik form for skjemasert retting av elevtekstar kan koma til nytte då ein skal retta elevtekstar. Dersom norsklærarar hadde koda dei ulike rettskrivingsavvika, og ført dette inn i eit skjema for enkeltelev, kunne òg elevar i større grad ha sett kva dei lyt jobba meir med i rettskrivingsarbeidet deira. Eit framtidig forskingsprosjekt kan dermed verta at norsklærarar får utdelt standardiserte skjema, og vert bedne om å fylla dei ut etter kvart som dei rettar seg gjennom elevtekstar. Resultata frå desse skjema kan seinare verta sendt inn ein høgskule/universitet, der dei vert katalogisert. Dette hadde bidrege til å utvikla meir kunnskap i kva rettskrivingsavvik elevar med både bokmål og nynorsk gjer. Dersom ein hadde bygd opp meir kompetanse kring rettskrivingsavvik elevar gjer, kan ein og lettare spesialisera undervisninga, og fokusera ekstra på desse avvika i til dømes grammatikkundervisning. Dette kunne igjen ha bidrege til å minska talet på rettskrivingsavvik hjå elevar, og gjort elevane til betre skrivarar.

Litteraturliste

- Adams, M., Adjei, E. A., Mingle, J. 2016. A Comparative Analysis of Social Media Usage and Academic Performance in Public and Private Senior High Schools. *Journal of Education and Practice*, 7-7, 2016, 13-22. Henta frå: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1095298.pdf?fbclid=IwAR3EmimMpJGMA1cjMNFbQ2A-X8-EU1NRyVwpEuulxFxW6al3ptgHdmM1BzU>
- Alloway, R. G., Alloway, T. P., Dawson, C., Horton, J. 2013. Social networking sites and cognitive abilities: Do they make you smarter? *Computers & Education*, 63, 2013, 10-16. Henta frå: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S036013151200262X>
- Aristoteles. 2006. *Retorikk*. Omsett av Tormod Eide. Oslo: Vidareforlaget AS.
- Bjørhusdal, E. & Juuhl, G. K. 2017. Bokmålsavvik frå nynorsknorma i sjetteklassetekstar. *Maal og minne*, 109(1), (s. 93-121). Henta frå: http://ojs.novus.no/index.php/MOM/article/view/1407/1392?fbclid=IwAR3xMDvSa2bByRNmoAKT4E32XOUFQVwqkAccX_kvPKtSCjaBZr_9JDAKkrw
- Bjørkum, A. 1974. *Generasjonsskilnad i indresognsmål*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Christoffersen, L. & Johannessen, A. 2012. *Forskningsmetode for lærerutdanningene*. Oslo: Abstrakt forlag.
- Eiksund, H. 2020. Å kunne skilje frå bokmål og dialekt – Skriveutvikling hos eit utval elevar frå sjette til tiande trinn. *Maal og minne*, 112(1), (s. 27-64). Henta frå: http://ojs.novus.no/index.php/MOM/article/view/1800/1784?fbclid=IwAR2PoRCtm03k07IEiQCFk40rGAQNWoi0zRfmGuellOUb71_xquzrl0Btk2w
- Evensen, L. S. En gyldig vurdering av elevens skrivekompetanse? Aasen, A. J., Folkvord, I., Smidt, J. (Red), *Rammer for skriving: om skriveutvikling i skole og yrkesliv* (s. 13-31). Trondheim: Tapir Akademisk Forlag.
- Evjen, L. R. 2011. *Æ sitt med klump i halsen når æ skriv det hær*: dialekt i skriftspråket i debattforum knytt til tre norske nettaviser (masteroppgåve). Universitetet i Tromsø, Tromsø.
- Finbak, L. 2005. Analyser av stavefeil. *Spesialpedagogikk* (9) (s. 20-209). Henta frå: <https://docplayer.me/14043065-Analyser-av-stavefeil.html?fbclid=IwAR3OhBYmpEw6qlgaukF29lwizpmT3ab7VCOSozyeWWoADK3CqPC0nQL5d3k>
- Friginal, E. & Jing, P. Z. 2019. The Effects of Symmetric and Asymmetric Social Networks on Second Language Communication. *Computer Assisted Language Learning*, 32-5-6, 587-618. Henta frå: <https://www.tandfonline-com.galanga.hvl.no/doi/pdf/10.1080/09588221.2018.1527364?needAccess=true&fbclid=IwAR3cBIEM1oIGy9Q9gCV-oss0tIQ8vcBCXF-VlpTjc9EpO768axMFEz1BRWQ>
- Hovland, B., I. 2004. De forskningsetiske utfordringene. *Normalitet og norm i medisinsk forskning*, 5, 2004, 6-8. Henta frå: https://www.forskningsetikk.no/globalassets/dokumenter/4-publikasjoner-som-pdf/normalitet-og-norm-i-medisinsk-forskning-2004.pdf?fbclid=IwAR2RUFvWuXUmtLZIEgq8CgfZP7eFrPT82APcjrNKKkilm5DDw_-POua9KJ4

- Hsu, J. 2013. Exploring the relationships between the use of text message language and the literacy skills of dyslexic and normal students. *Research in Developmental Disabilities*, 34, 2013, 423-430. Henta frå: https://www.sciencedirect.com.galanga.hvl.no/science/article/pii/S0891422212002326?via=ihub&fbclid=IwAR0LmAm5iX_h5RyCJSk0OfiowZW8TUcHN80-oM-yzgykBMYZ5cIS6sCRvmY
- Kunnskapsdepartementet. 2013. *Læreplan i norsk – kompetansemål*. Henta frå: <https://www.udir.no/kl06/NOR1-05/Hele/Kompetansemaal/kompetansemal-etter-10.-arstrinn?fbclid=IwAR0Wk5MZMwMV9IZ-E6V-cmEK6T1Cs0TAJCybcJcBrettg-ABX-p0GrrYZ2g>
- Kunnskapsdepartementet. 2019. *Læreplan i norsk – kompetansemål*. Henta frå: <https://www.udir.no/lk20/nor01-06/kompetansemaal-og-vurdering/kv111?lang=nob&fbclid=IwAR2nRS9zwShiYkA-kFknCJPGR3MS5HIdyALZcRPtAyerEubEimQuq0doFB8>
- Kvithyld, T., Kringstad, T. & Melby, G. 2014. *Gode skrivestrategier – på mellomtrinnet og ungdomstrinnet*. Oslo: Cappelen Damm.
- Kyrkje- og undervisningsdepartementet. 1974. *Mønsterplan for grunnskolen*. Henta frå: https://www.nb.no/nbsok/nb/27717cffb91e04bca5ed6b5f90ec1034?lang=no&fbclid=IwAR19s_cvqQnP_UwQWHfde_K2MYn19eBEw5ZtYG0niLPZYEBGLKa-eKmRV2ol#0
- Løstegaard, I. O. 2018. Nye skrivesituasjoner, nye skrivemåter - en undersøkelse av språk i sosiale medier hos elever i videregående skole. *Psykologi i kommunen*, 3, 2018. Henta frå: https://psykisk-kommune.no/nye-skrivesituasjoner-nye-skrivemater-en-undersokelse-av-sprak-i-sosiale-medier-hos-elever-i-videregaende-skole/19.43?fbclid=IwAR0idPAhNdxGVE2NMFiddwSnQF2Uu6_HOHmzXxmE9leuAKIQu9a1w5hxQJM
- Manning, J. 2014. Social media, definition and classes of. Harvey, K. (Red). *Encyclopedia of social media and politics* (s. 1158-1162). Thousand Oaks, CA: Sage. Henta frå: https://www.researchgate.net/publication/290514612_Definition_and_Classes_of_Social_Media
- Medietilsynet. 2020. Barn og medier 2020 – En kartlegging av 9-18-åringers digitale medievaner. *Medietilsynet*. Henta frå: <https://www.medietilsynet.no/globalassets/publikasjoner/barn-og-medier-undersokelser/2020/201015-barn-og-medier-2020-hovedrapport-med-engelsk-summary.pdf>
- Mæhlum, B., Røynealand, U. 2012. *Det norske dialektlandskapet – Innføring i studiet av dialekter*. Oslo: Cappelen Damm.
- Nøttveit, A. R., Langåker, S. O. (2014, 22.09). Eg skriv som eg snakkar. *Framtida*. Henta frå: <https://framtida.no/2014/09/22/eg-skriv-som-eg-snakkar>
- Opinion. 2016. Bruker- og befolkningsundersøkelse 2016. Gjennomført for Språkrådet. Språkrådet. Henta frå: <https://www.sprakradet.no/Vi-og-vart/hva-skjer/Aktuelt/2017/sterk-sprakinteresse-blant-nordmenn/?fbclid=IwAR2rbgsONr3w6YFcsdTHyYrvq0qtgtPEOH1iEQBc9OO6x1gzMTvDvqwYO6E>
- Ringdal, K. 2018. *Enhet og mangfold – Samfunnsvitenskapelig forskning og kvantitativ metode*. Bergen: Fagbokforlaget.

- Rotevatn, A. G. 2014. *Språk i spagaten – Facebook-språket. Om normert språk og dialekt blant vestlandselevar* (Masteroppgåve). Høgskulen i Volda.
- Røhme, T. Ø. 2020. *Bokmåls- og talemålsavvik i nynorsk elevtekstar* (Masteroppgåve). Universitetet i Tromsø, Tromsø.
- Røyneland, U. & Vangsnes, Ø. A. 2020. Joina du kino imårge? Ungdommars dialektskriving på sosiale medium. *Oslo studies in language*, 11(2), (s. 357-392). Henta frå: <https://journals.uio.no/osla/article/view/8508/7504>
- Sabaruddin. 2019. Facebook Utilisation to Enhance English Writing Skill. *English Language Learning*, 12-8, 2019, 37-43. Henta frå: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1222302.pdf?fbclid=IwAR1obEuNms-PTj5OHB7McGUBvwME1PAScua1JxKIY5OiS73orueE1mDpXqw>
- Singcuba, S. L., Songxaba, L. 2019. The effect of social media on English second language essay writing with special reference to WhatsApp. *Reading & Writing*, 10-1. Henta frå: https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1224060.pdf?fbclid=IwAR0kCe08yhB9Ne7hpe3tCn5_EJINzBTftVxwHMyUZRpufj1Pmrako9ERxDs
- Skjelbred, D. 2014. *Elevens tekst – et utgangspunkt for skriveopplæring*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
- Skjelten, S. M. 2013. *Jakta på kvalitetsforskjellar i elevane sine tekstar* (doktoravhandling). Universitetet i Oslo, Oslo.
- Skretting, T. T. (2014, 31.12). Ungdom lager sitt eget språk i sosiale medier. *Aftenposten*. Henta frå: <https://www.aftenposten.no/kultur/i/jKWA/ungdom-lager-sitt-egget-spraak-i-sosiale-medier>
- Språkrådet. 2015, 01.03. Retningslinjer for normering. Henta frå: <https://www.sprakradet.no/Spraka-vare/Norsk/normering/retningslinjer-for-normering/>
- Språkrådet. 2015, 01.03. *Retningslinjer for normering av bokmål og nynorsk*. Henta frå: <https://www.sprakradet.no/globalassets/spraka-vare/norsk/retningslinjer-for-normering-nynorskversjon.pdf>
- Vangsnes, Ø., A. 2019. Dialekt i sosiale medium – det norske perspektivet. *Språk i Norden*, 94-109. Henta frå: https://tidsskrift.dk/sin/article/view/114949/163450?fbclid=IwAR3Ugy4m7iuo5pOu122_O8N1T9KXA370rrHEMRoCz11XQSZH3pnqzTAlFg8
- Welsh, I. 2012. *Skagboys*. London: Random House.
- Wiggen, G. 1992. *Rettskrivings-studier. 2 1 Del A: Kvalitativ og kvantitativ analyse av rettskrivingsavvik hos østnorske barneskoleelever*. (Doktorgradsavhandling, Universitetet i Oslo). Henta frå: <https://www.nb.no/nbsok/nb/dd50bab1c4e79328cf7550ddfbfd7adb?index=1#0>
- Ølmheim, P. A. 1983. “...sa sogningen til fjordingen”: målføre i Sogn og Fjordane. Sogn Mållag og Firda Mållag: Florø.

Svar frå NSD

Melding

23.02.2021 16:28

Behandlingen av personopplysninger er vurdert av NSD. Vurderingen er: Det er vår vurdering at behandlingen av personopplysninger i prosjektet vil være i samsvar med personvernlovgivningen så fremt den gjennomføres i tråd med det som er dokumentert i meldeskjemaet 23.02.2021 med vedlegg, samt i meldingsdialogen mellom innmelder og NSD. Behandlingen kan starte.

MELD VESENTLIGE ENDRINGER Dersom det skjer vesentlige endringer i behandlingen av personopplysninger, kan det være nødvendig å melde dette til NSD ved å oppdatere meldeskjemaet. Før du melder inn en endring, oppfordrer vi deg til å lese om hvilke type endringer det er nødvendig å melde: nsd.no/personverntjenester/fylle-ut-meldeskjema-for-personopplysninger/melde-endringer-i-meldeskjema Du må vente på svar fra NSD før endringen gjennomføres.

TYPE OPPLYSNINGER OG VARIGHET Prosjektet vil behandle alminnelige kategorier av personopplysninger frem til 30.05.2021. LOVLIG GRUNNLAG Prosjektet vil innhente samtykke fra foresatte til behandlingen av personopplysninger om elevene. Vår vurdering er at prosjektet legger opp til et samtykke i samsvar med kravene i art. 4 og 7, ved at det er en frivillig, spesifikk, informert og utvetydig bekreftelse som kan dokumenteres, og som foresatte kan trekke tilbake. Elevene vil også selv samtykke til deltakelse. Lovlig grunnlag for behandlingen vil dermed være foresattes samtykke, jf. personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a.

PERSONVERNPRINSIPPER NSD vurderer at den planlagte behandlingen av personopplysninger vil følge prinsippene i personvernforordningen om: - lovlighet, rettferdighet og åpenhet (art. 5.1 a), ved at de registrerte får tilfredsstillende informasjon om og samtykker til behandlingen - formålsbegrensning (art. 5.1 b), ved at personopplysninger samles inn for spesifikke, uttrykkelig angitte og berettigede formål, og ikke viderebehandles til

nye uforenlige formål - dataminimering (art. 5.1 c), ved at det kun behandles opplysninger som er adekvate, relevante og nødvendige for formålet med prosjektet - lagringsbegrensning (art. 5.1 e), ved at personopplysningene ikke lagres lengre enn nødvendig for å oppfylle formålet

DE REGISTRERTES RETTIGHETER NSD vurderer at informasjonen om behandlingen som de registrerte og deres foresatte vil motta oppfyller lovens krav til form og innhold, jf. art. 12.1 og art. 13. Så lenge de registrerte kan identifiseres i datamaterialet vil de ha følgende rettigheter: innsyn (art. 15), retting (art. 16), sletting (art. 17), begrensning (art. 18) og dataportabilitet (art. 20). Vi minner om at hvis en registrert/foresatt tar kontakt om sine/barnets rettigheter, har behandlingsansvarlig institusjon plikt til å svare innen en måned.

FØLG DIN INSTITUSJONS RETNINGSLINJER NSD legger til grunn at behandlingen oppfyller kravene i personvernforordningen om riktighet (art. 5.1 d), integritet og konfidensialitet (art. 5.1. f) og sikkerhet (art. 32). SurveyXact er databehandler i prosjektet. NSD legger til grunn at behandlingen oppfyller kravene til bruk av databehandler, jf. art 28 og 29. For å forsikre dere om at kravene oppfylles, må dere følge interne retningslinjer og eventuelt rådføre dere med behandlingsansvarlig institusjon.

OPPFØLGING AV PROSJEKTET NSD vil følge opp ved planlagt avslutning for å avklare om behandlingen av personopplysningene er avsluttet. Lykke til med prosjektet! Kontaktperson hos NSD: Kajsa Amundsen Tlf. Personverntjenester: 55 58 21 17 (tast 1)

Samtykkjeerklæring for masterstudiar

Eg heiter Johannes Fredheim Finstad, og skriv for tida masteroppgåva innanfor læring og undervisning ved Høgskulen på Vestlandet, Sogndal. Teamet for oppgåva mi er samanfall mellom skriftkulturar nytta i private tekstar på sosiale medium og i skuletekstar. Eg skal utforska eventuelle samanhengar mellom avvik frå standardrettskriving og korleis elevane skriv på sosiale medium. For å studera dette vil eg at elevane skal gjennomføra ei spørjegransking om deira skrivevanar og skriftkulturar i sosiale medium. Eg ynskjer og å få tillating til å analysa tentamenstekstane eleven skreiv i desember 2020, og analysa desse. I tillegg ynskjer eg å samla inn lydprøvar frå informantar, for å betre få innblikk i kva grad talemålet til informanten samsvarar med dei geografiske målmerka for regionen studia vert utført i.

Grunnen til at eg ber dykkar elev om å delta i denne studien er fordi eg ynskjer å ha talemålet i Indre Sogn som utgangspunkt for studien min.

Spørjegranskinga vil ta opp mot ti minuttar å gjennomføra, og inneheld spørsmål kring tidsbruk på sosiale medium, korleis informantane opplever skriving på sosiale medium, og omskrivingsoppgåver der informantane avgjer eksempel på deira skriftspråk på sosiale medium.

Resultata frå spørjegranskinga og analysen av tentamenstekstane ynskjer eg å samanlikna, for å finna ut om det kan vera samheng mellom tal på rettskrivingsavvik i skuletekstar, og kva språk ein nyttar i sosiale medium, samt kva tid ein nyttar i sosiale medium.

Eg er underlagt taushetsplikt, og alle data som vert samla inn vert behandla konfidensielt og anonymt. Etter publikasjon av prosjektet vil det ikkje vera mogleg å kjenna att enkeltinformantar basert på svara dei har gjeve. Namnet på informanten vil eg erstatta med ein kode, som vert lagra på ei namneliste skilt frå øvrige data. Sjølve masteroppgåva skal leverast 14. mai 2021, og dataa som er innsamla vil dermed verta sletta i juli 2021.

Deltaking i studien er valfritt. Så lenge studien føregår er det mogleg å trekkja samtykkje tilbake utan grunn. Innsamla datamateriale frå informanten vil då verta sletta. Informanten har og rett til innsyn i kva datamateriale som er lagra om vedkomande. Om føresette ynskjer kan ein få innsyn i spørjegranskinga før denne vert sendt ut til elevane.

Dersom ein ved slutten av prosjektet føler seg urettferdig behandla i prosjektet kan det sendast ei klage til Datatilsynet.

Dersom du har spørsmål til prosjektet kan du kontakta meg på telefonnummer 95160477, eller senda meg ein e-post ved johannes_ff@hotmail.com. Om du har spørsmål til NSD (Norsk Senter for Dataforskning) sin vurdering av prosjektet kan dei kontaktast på e-post personverntjenester@nsd.no, eller på telefonnummer 55582117. Eventuelt kan du ta kontakt med rettleiarane mine, Jorunn Simonsen Thingnes (jorunn.simonsen.thingnes@hvl.no) og Øystein Vangsnes (oystein.vangsnes@uit.no).

Om du ynskjer å delta i denne studia er det fint om du signerer under, og leverer erklæringa tilbake til meg.

Johannes Fredheim Finstad

Solvivegen 66 6869 Hafslo

Samtykkjeerklæring

Huk av dersom du samtykkjer til at eleven din kan delta ved:

- 1) Bruk av tentamenstekst.
- 2) Deltaking i spørjegransking.
- 3) Lydopptak

Eg har motteke informasjon frå Johannes Fredheim Finstad og samtykkjer med dette til at eleven min kan delta i denne studia.

Namn:

Telefonnummer:

E-post:

Signatur:

Spørsmål til spørjegransking

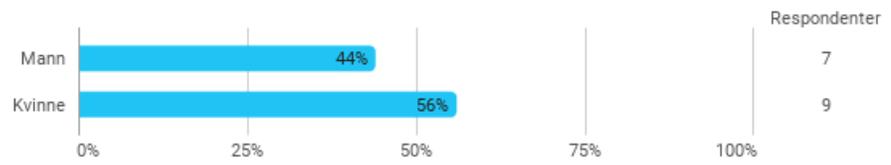
- 1) Kva kjønn er du?
- 2) Kor gamal er du?
- 3) Nyttar du nynorsk eller bokmål på skulen?
- 4) Nyttar du sosiale medium?
- 5) Kva sosiale medium nyttar du? (Her kan du velja fleire enn eit svaralternativ).
- 6) Kva andre sosiale medium nyttar du?
- 7) Kan du kort forklara kvifor du føretrekk det sosiale mediet du nyttar mest?
- 8) Kor ofte nyttar du sosiale medium?
- 9) Dersom du nyttar sosiale medium fleire gonger om dagen, kor mange timar for dagen nyttar du sosiale medium?
- 10) Kor ofte les du på sosiale medium? (Meldingar til andre, kommentarfelt osv.)
- 11) Når du les på sosiale medium, kva språk består tekstane av?
- 12) Kor ofte skriv du på sosiale medium? (Meldingar til andre, kommentarfelt osv.)
- 13) Når du skriv på sosiale medium, skriv du på dialekt, nynorsk eller bokmål? (Her kan du velja fleire svaralternativ)
- 14) Dersom du skriv dialekt i sosiale medium, klarar du å skilja mellom å skriva dialekt i sosiale medium og nynorsk/bokmål i skuletekstar?
- 15) Når du skriv på skulen, får du kommentarar frå læraren om skrivefeil som liknar dialektord?
- 16) Kva føretrekk du å skriva?
- 17) Dersom du føretrekk å skriva på dialekt, kan du forklarar kvifor?
- 18) Kan du kort forklarar korleis du opplever forskjellen på eigenprodusert tekst i det private, og tekst du produserer på skulen?
- 19) Kva er ditt syn på skriving i sosiale medium? Er det mest vanleg å skriva nynorsk/bokmål eller dialekt?
- 20) Kvifor trur du folk skriv på dialekt i sosiale medium?
- 21) Dersom du skulle sendt ein melding til ein ven der du skulle be vedkomande med på kino: Korleis hadde du skrive den meldinga?

Vedlegg nr. 4: Exceldokument med resultat frå elevtekstanalysen

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	
1	Respondentens namn							Gut	Gut	Jente	Jente	Gut	Gut	Jente	Jente	Jente	Gut	Gut	Jente	Jente	Jente	Gut	Jente	Totalt	Prosentandel	
2	Kategoriar																									
3	Fonologisk unøyaktige avvik																									
4	1) Forveksling av grafem																									
5	2) Eit eller fleire grafem utelat eller lagt til																									
6	3) Reversalar eller omkastningar av bokstavrekkefølge																									
7	4) Forveksling av skj- og kj-lyden																									
8	5) Retrofleksar utelatne framfor t, d, n og l																									
9	6) Dobbel konsonant, feil tal på konsonantar etter lang eller kor vokal																									
10	7) Dobbel konsonant, stumt grafem manglar eller tilføyd																									
11	Totalt																									
12	Fonologisk nøyaktige avvik og talemålsavvik																									
13	8) Lydrett stavemåte, alle fonema representert med relevante grafem																									
14	9) Stumt grafem utelate, endrar ikkje utalen																									
15	10) Reversalar som ikkje endrar utalen.																									
16	11) Lydrett, men feil bruk av dobbel konsonant																									
17	12) Forveksling av homofone ordpar																									
18	13) Overgeneralisering																									
19	Totalt																									
20	Talemålsavvik																									
21	14) Endingsvokalisme: endingsvokalen -a i tostavsord, og i determinativa fire og åtte																									
22	15) Diftongar: diftongane -ei og -øy skrivne som -ai og -ây.																									
23	16) Diftongar: diftongane -au vert skrivne som -eu																									
24	17) Diftongering: å skrivne som -ao																									
25	18) Diftongering: æ framfor -g, -k, -ng og -nk skrivne som -ai																									
26	19) Diftongering: -ø framfor -kkj, -ng og -ngj skrivne som -ây.																									
27	20) Konsonantar: -rn skrivne som -dl.																									
28	21) Konsonantar: -ll skrivne som -dl.																									
29	22) Konsonantar: -sl skrivne som -tl.																									
30	23) Konsonantar: -r i ubunden form fleirtal av substantiv fell vekk																									
31	24) E-verb i infinitiv endar på -a.																									
32	25) Innskotsvokal: presens av sterke verb endar på -e.																									
33	26) Bokmålsamanfall.																									
34	27) Presens -r fell vekk																									
35																										
36	Totalt																									
37	Morfemavvik																									
38	28) Feil bøyingsendingar.																									
39	29) Feil rotmorfem eller feil stamme.																									
40	30) Særskrivingsfeil.																									
41	Totalt																									
42																										
43	Tillegg																									
44	31) Og vert å																									
45	32) Å vert og																									
46	33) Det skrivne da																									
47	34) Lånord frå engelsk																									
48	Totalt																									
49																										
50	Samla totalt																									

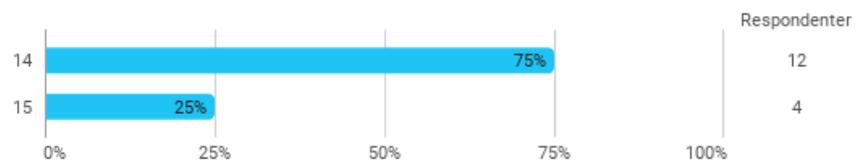
Vedlegg nr. 5: Spørsmål om kjønn i spørjeskjema

Kva kjønn er du?

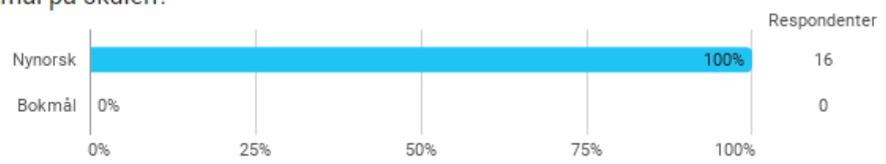
Vedlegg nr. 6: Spørsmål om alder i spørjegransking

Kor gamal er du?

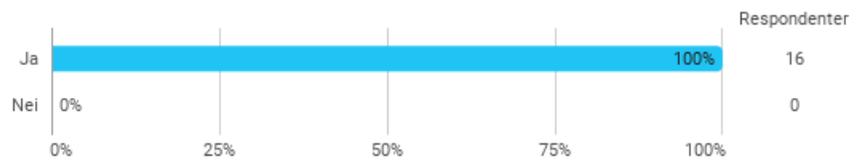
Vedlegg nr. 7: Spørsmål om målform i spørjeskjema

Nyttar du nynorsk eller bokmål på skulen?

Vedlegg nr. 8: Spørsmål om bruk av sosiale medium i spørjeskjema

Nyttar du sosiale medium?

Vedlegg nr. 9: Spørsmål om grunngjeving for val av dialekt på sosiale medium

Dersom du føretrekk å skriva på dialekt, kan du forklara kvifor?

da e enklare og eg synst at da passe bedre en nynorsk elle bokmål

Nei

det er fordi da skriver eg akkurat slek eg snakkar og tenker

Det er enklare å uttrykje seg med ord eg brukar heile tid i kvardagen.

det er lettare og skrive på dialekt

Fordi det er lettare og høyrest meir normalt ut

Det er det me snakker heile tid og du kan det utenat

Fordi det er sånn eg snakkar, og då er det av og til litt lettare å skriva slik og.

Eg slepp å tenka på rettskriving

fordi det er enklare å skrive

det er lettare å holde styr på kvaord som er kvar fordi eg snakkar slek heile tid

Da kan eg skriva son som eg seie i hovet mitt, det er lettare

fordi det kjem meir naturleg å skriva sånn eg seier ting

Det er lettare, det går fortare

a

da går fortare å skriva åsso e da lettare

Vedlegg nr. 10: Spørsmål om kvifor dialekt er føretrekt

Dersom du føretrekk å skriva på dialekt, kan du forklara kvifor?

da e enklare og eg synst at da passe bedre en nynorsk elle bokmål

Nei

det er fordi da skriver eg akkurat slek eg snakkar og tenker

Det er enklare å uttrykje seg med ord eg brukar heile tid i kvardagen.

det er lettare og skriva på dialekt

Fordi det er lettare og høyrer meir normalt ut

Det er det me snakker heile tid og du kan det utenat

Fordi det er sånn eg snakkar, og då er det av og til litt lettare å skriva slik og.

Eg slepp å tenka på rettskriving

fordi det er enklare å skriva

det er lettare å holde styr på kvaord som er kvar fordi eg snakkar slek heile tid

Da kan eg skriva son som eg seie i hovet mitt, det er lettare

fordi det kjem meir naturleg å skriva sånn eg seier ting

Det er lettare, det går fortare

a

da går fortare å skriva åsso e da lettare

Vedlegg nr. 11: Tal på ord per elevtekst

Elevtekstar lengd

Tekst 1 (Jente)	1861
Tekst 2 (Gut)	1023
Tekst 3 (Jente)	778
Tekst 4 (Jente)	1372
Tekst 5 (Gut)	1268
Tekst 6 (Gut)	910
Tekst 7 (Jente)	1294
Tekst 8 (Gut)	1385
Tekst 9 (Gut)	1393
Tekst 10 (Jente)	1310
Tekst 11 (Jente)	1206
Tekst 12 (Jente)	721
Tekst 12 (Jente)	1226
Tekst 13 (Gut)	1100
Tekst 14 (Gut)	990
Tekst 15 (Jente)	1292
Totalt ord	19129
Totalt avvik	490
Gjennomsnitt avvik per 100 ord	39